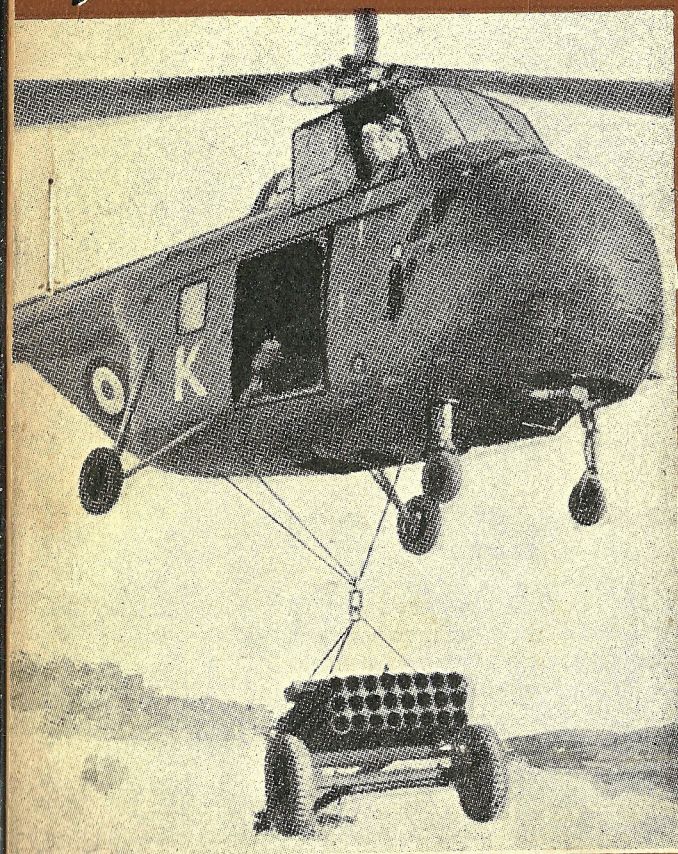

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקסתרנומים

תוכן הענינים

התקפה בשטח הררי — ולקחה	המזר ג. פ. אבריל 3
„אין זה מקום לנמושות“	הקול-לויט ר. אי. קארי 17
צורות התערבותו של חיל-האוויר הטקטי	
בקרב-הקרקע	הקולונל מ. ויתריך 23
„ואלה העצות היעוצות למדריך“	סי. וי. וואלנטיין 31
מכתבו של מדריך	הסגן ד. בן-פורת 35

צבא הגנה לישראל
הוצאת „מערכות“

חשון תשי"ז - אוקטובר 1956

מס' 43 וכרך ד'

תמונת השער

רקומות לטוח רחוק — אך לא בכוח
טוחן הן

אין זה טיפוס-נשק חדש בתכלית — אלא צרוף
חדש מיוחד-במינו, ובעל אפשרויות חדשות. מטול-
רקטות אמריקאי בן 24 קנים (בעיקרו של דבר
— הרי זה כלי-ידי מאותו סוג עליו נמנות
ה„קטיושות“ הסוביאטיות הידועות), המשמש
כמעין כלי-ארטילריה (או כסוללה שלמה, למתן
מטחירות חד-פעמי), כשהוא נישא באויר תלוי
מתחת להליקופטר. אין לך מקום, אף באיזורי
קרקע מבותרת ביותר, אליו לא יוכל להגיע
צירוף אויר-ארטילרי מיוחד שכזה.

התקפה בשטח הררי – ולקחה

המיר ג. פ. אבריל

הרקע

במשך חודש יולי ובשבועות הראשונים של חודש אבגוסט, 1951, חנתה הדיביזיה ה-1 של ה"מארינס" ("צבא-הצי"), כשהיא בפעם הראשונה מאז ינואר בעתודה, יחד עם יחידות אחרות, באינוא ובאינגו; יחידות הארטילריה שלה היו פועלות אז בתפקידי סיוע כללי לקורפוס ה-10. הצעת השלום הראשונה הוצעה על ידי הצפוניים בראשית יולי. מרבית הפעילות התוקפנית בגזרת הקורפוס ה-10 פסקה מאז, פרט לפטרולי-לחימה יומיומיים לאורך הפאה המזרחית של "קערית הפונש" ואל תוך מרכזה ולהתקפות מסוימות על יעדים מוגבלים, שמגמתן היתה לתפוס קרקע הנוחה יותר להגנה לאורך הפאה המערבית של תואי-קרקע גדול זה. יחידות של הדיביזיה ה-1 של ה"מארינס" עברו מחזור אימון נמרץ, שכלל תרגילים אמפיביים, אשר "בוימו" באופן שיהיו קרובים ככל האפשר למציאות הקרב. חיילי היחידות הללו אכלו מזון חם, שחו בנהר סויאנג-גאנג ובמיכל הוואצ'ון, בשעות שלאחר-תפקיד, וציפו למתקפה הבאה. הם ידעו בודאות כי היא תבוא. למרות המכתבים העליזים מן הבית בענין שיחות השלום, ולמרות הנימה האופטימית של קריני "תחנת השידור של הכוחות המזוינים".

במזחות קציני מטה נרקמו תכניות, הן נכתבו והוגשו לרמות פיקוד גבוהות יותר – תכניות אשר כללו את השימוש בדיביזיה ה"מארינס" בתפקידים שונים, החל בתור גייסות אמפיביים וכלה בהופעתה כחלקים בתוך "פיקודי-קרב" משוריינים. רגימנטים הועמדו במצב כוננות, שמועות עשו להן כנפיים, חדר-המלחמה שבמפקדת הדיביזיה הוקף גליל נוסף של תיל, ועל שוטר צבאי נוסף הוטל לעמוד על המשמר מחוץ לכתלי האברזון שלו. אכן, צפויה היתה פעולה תוקפנית לדיביזיה – ובמהירות – אולם לא באחד מן התפקידים רבי-ההוהר אשר הזכרו לעיל.

בסוף אבגוסט נאמר רשמית, כי הדיביזיה עתידה לקחת חלק בהתקפה. הרגימנט ה-7 של המארינס נע מאינגו, שממערב ל"קערית הפונש", אל קצותיו

(1) מעין "מכתש-הרים צפונית לקהירוחב ה-38 (הוא הגבול המדיני בין קוריאה הדרומית וקוריאה הצפונית). – המער.

מקורות ומחברים

(הארות והערות לקורא)

התקפה בשטח הררי – ולקחה מאת המיר ג. פ. אבריל

מה חייבת להיות שיטת ההתקפה, כאשר היריב ערוך במבנה-רכסים, הדומה בצורתו לאות הלטינית "T" לגבי הדיביזיה הראשונה של ה"מארינס" (צבא-הצי האמריקני), לא היתה זו כלל וכלל שאלה אקדמאית, כאשר הוטלה להתקפה בגזרת "קערית-הפונש" שבקוריאה.

גם בהרי ארצנו עלולה שאלה זו להיות ענינית ביותר – ומכאן הענין המיוחד שיפרשת-הקרב המובאת בעמוד הבא. היא לקוחה מתוך "ירחון צבא-הצי" האמריקני, "Marine Corps Gazette"

"אין זה מקום לנמושות" מאת הקולונל-לויטננט אי. קארי

ה"שפשוף" הניתן למגויס בבסיס טירונים חייב לשמש אקדמה בלבד לתכנית רצופה של פיתוח גופני, אשר תעלה את כשירותו לרמה הנדרשת בלחמה החדישה ותקיים אותה בתמידות.

על כך אין חילוקי דעות. ברם, טוען בעל המאמר, השתרש בצבא נוהג משונה – לראות בפיתוח-גופני דבר-של-מהיכר, מעין תוספת שאינה טובה, לאימון ולמילוי-התפקיד השוטפים. הצעותיו המרחיקות-לכת של בעל המאמר, לתיקון המצב כוללות גם נקיטה באמצעים משמעותיים, והן מעידות כי המצב בשטח זה החמיר ביותר אפילו ב"צבא-הצי" האמריקני, הוא החיל הנודע בגאותו על קשיחות אנשיו.

המאמר לקוח מתוך "ירחון צבא-הצי" האמריקני "Marine Corps Gazette"

צורות התערבותו של חיל-האוויר הטקטי בקרב-קרקע מאת הקולונל מ. ויתריך

בסיכומם של שלושת המאמרים שנתפרסמו בנושא "חיל-האוויר הטקטי" (ראה "צקלון" מס' 40, 41, 42) נדון בחוברת זאת הענין המורכב של פריסת-קרב של חיל זה, ונוהל-הקרב שלו – אלא שכמו במאמרים הקודמים, כן גם הפעם הופך המורכב למשוש ומובן הודות לאורח-הרצאת הדברים הברור, והמכוון לאיש-הקרקע, (שאינו מתמצא ביותר בלחמת אוויר).

הדברים מובאים מתוך כתב-העת הצבאי הכללי השביערי:

"Allgemeine Schweizerische Militaer Zeitschrift"

"ואלה הצעות היעוצות למודריך" ... מאת סי. ו. ואלנטיין

זהו הקטע האחרון לקטעים המובאים מתוך הספר "גורם האדם בצבא" (ראה "צקלון" תוב' 41, 42). הפעם יוליכנו בעל הספר אל קורס-אימון למש"קים, שם נכיר את הסמל א', שהוא מעין נוסחה "יבשתית" של "קויג" (מ"המרד על קיין") – ונוצג שם מול בעיות-הדרכה נוקבות, שאפשר כי נתנסה בהן כל אחד מאתנו.

שם הספר במקורו: "The Human Factor in the Army"

מכתבו של מודריך מאת הסגן ד. בן-פורת

הקוראים התמהים על פלישה זו של קצין צה"ל לתוברת המביאה אך ורק תרגומים מכתבי-עת לועזיים, ימצאו הסבר לכך באקדמת-המערבת למכתב זה, המכיל הצעה מעשית ליישום "הצעות היעוצות למודריך", שנתפרסמו ב"צקלונים" האחרונים.

מבנה-הקרקע המכונה "T"

השימוש הנאות בפני-הקרקע הוא תכופות הגורם המכריע בקרב. בלחימה על גוש הגבעות שצפונית ל"קערית הפונש", הכיר היריב היטב בעובדה זו וניצל את פני-הקרקע לתועלתו במערך ההגנה שלו. הטבע העניק ליריב יותר מאשר סיכוי שוה לסיכויים של האמריקנים — כי כדי להגיע ליריב היו יחידות הדיביזיה ה-1 של ה"מארינס" צריכות לנוע תחילה על פני עמק-נהר פתוח, שהיה נתון לתצפית ממערב ומצפון, ואחרי כן — כדי לאסור קרב על היריב ולגרשו מעמדתו — היה עליהן לטפס הישר במעלה קווי-הרכס הצרים והמחודדים כמעט "כלהב התער". הלחימה בקוריאה הוכיחה כי משהושג קו הרכס, היריב נסוג, בדרך כלל, אחרי לחימה קצרה, לעורף, משום שלא יכול לכסות באש בתכליתיות את האזור הצר והמאורך של פסגת הגבעה; היה יוצא-מן-הכלל אחד להחוק, זה, אשר היה עלול להפוך את כיבוש קווי-הרכס למעשה יקר: אותו מבנה-קרקע אשר נודע בתור "T" המבנה נוצר במקום שקו הרכס הראשי נחצה על ידי קו רכס יחיד או אחדים; קו הרכס הראשי מתווה את הקו האנכי של ה" T" וקווי-הרכס החוצים אותו מהווים את הקו האופקי שלו. במבנה כזה של פני-הקרקע היה היריב יכול להקים את מוצבי-ההגנה שלו הן על קו הרכס הראשי והן לאורך ראש ה" T" דבר שאפשר לו לעצור את כוחות האו"ם באש חזיתית, מתחילת הקרב. אחר-כך, בשעת התקרבותם של כוחות האו"ם לראש ה" T", היה באפשרותו של היריב להנחית עליהם אש צולבת כבידה מכלי-נשק ישרי מסלול, וכן היה ביכולתו לכוון מן האגפים את אשם של כלי-נשק עקיפי מסלול. כדי לגטרל מוצב כזה נדרשו עצמת אש רבה ותמרון מהיר ומתואם לעבר האגף, או שני האגפים, בראשו של ה" T". לפיתה יחידה או כפולה כזאת, המבוצעת בפני-קרקע מבוטרים, וכשבסיס-האש מרוחק לקרב-אש אשר לא הוא בחר בו, עלול להיות פעולה הפכפכה וגוולת-זמן. האזור, אשר עליו נדרשה הדיביזיה ה-1 של ה"מארינס" להטיל את עצמתה, היה אידיאלי לאש-היה ממושכת כזאת, משום שהוא היה מחונן ברכסי "T" רבים, על כל צורותיהם. הצפון-קוריאנים ידעו זאת, והקימו את ביצוריהם בהתאם לכך.

משגי התכנון²

בתוך אזור היעד היה ליריב יתרון בתצפית, מכל הבחינות. במערב התנשאה הגבעה 1052. מפסגתה ומן השלוחות שנשתרעו דרומה ומזרחה ממנה יכול היה היריב לצפות על תנועת גייסות וציוד-לחימה בתחום של 5000 מטרים ממנו. היעד הראשון של הרגימנט ה-7 של ה"מארינס", הגבעה 673, נתן ליריב תצפית ישירה על פני עמק סוואנג ועל נתיבי הגישה אל הגבעה עצמה. הגבעה 749, המתנשאת אלה מטרים צפונית מ-673, "נשענה" על קו-רכס מזרחי-מערבי, אשר יצר "T" — קו-רכס זה היה מבוצר ביצורים כבידים, ועתיד היה לעלות

(2) ראה תצלום בעמ' הפנימי האחרון של המעטפה. — העמ'.

גייסות ה"מארינס" בדרך לקריה-התחלה

המזרחיים של תואי-קרקע עצום זה. רגימנט "מארינס" קוריאני נע קדימה לאורך הפאה המזרחית של "קערית הפונש" עד אל שמאלו של הרגימנט ה-7 של ה"מארינס" האמריקאיים, והדיביזיה הדרום-קוריאנית שמימין לאזור הקורפוס-העשירי "נדחקה" מעט-מעט קדימה, והתכוננה למעבר קו-ההתחלה. ארטילרית הדיביזיה נעה לעמדות ירי ממזרח ומדרום ל"קערית-הפונש".

המשימה

המשימה אשר נפלה בחלקם של גייסות הדיביזיה ה-1 של ה"מארינס" היתה התקפה על יעד מוגבל. רגימנט ה"מארינס" הקוריאני נועד להתקדם לאורך הפאה המזרחית של "קערית הפונש", לתפסה ואחר לבצע תפנית בת תשעים מעלות למערב ולתפוס את הפאה הצפונית. התקפה מתואמת נועדה להיות מונחתת באותו זמן עצמו לאורך הפאה המערבית על ידי יחידות אחרות של הקורפוס-העשירי, ויחידות אלה נועדו להתחבר עם רגימנט ה"מארינס" הקוריאני לאורך הפאה הצפונית. ממערבו של מאמץ-התקפה זה, עתידה היתה דיביזיה אחרת של הקורפוס-העשירי לתקוף את שרשרת הרכסים המוליכים צפונה בהמשכו של עמק יאנגו. על הרגימנט ה-7 של ה"מארינס" הוטל לתקוף ולהתקדם לצדו של רגימנט "המארינס" הקוריאני ותוך קשר אתו, ולכבוש את שרשרת הרכסים ואת פסגות הגבעות המתנשאות מזרחה מפאת "קערית הפונש". על רגימנט זה הוטל להמשיך, בהנתן פקודה לכך, את ההתקפה, ולתפוס את הגבעות הסמוכות שמאחורי "קערית הפונש", אשר נתמשכו ממזרח למערב, וחלשו על עמק סוואנג-גאנג ועל נתיב האספקה, שכוחות "צבא העם הצפון-קוריאני", אשר נמצאו בעמק זה ומצפונה, השתמשו בו שימוש מרובה. הרגימנטים ה-1 וה-5 של ה"מארינס" נועדו לשמש לחיזוק כללי של קו-החזית, למען יופעלו בכל מקום שיכתיבו הקרב.

לדיביזיה בדם רב. ממערב לגבעה 749 התנשאה הגבעה 812 — תל צחית ומוכה-רוחות, שציין אותו מבנה סלעי ענקי — עמוד אבן שהזדקר לגובה של כ-3.5 מטרים. (אשר נוצר על ידי הגבעה 812 וקו הרכס המזרחי-מערבי, שנשתרע מהגבעה 749) וממש מאחוריו. מערבית לקו-הרכס שנשתרע מן ה"סלע" נמצאו שתי נקודות-בצורות של היריב, אשר השקיפו ישירות אל תוך ביצורי-המגן של הגבעה 812. הגבעה 980 נחפרה כולה להגנה, ובוגר ענק הותקן על פסגתה. הלאה משם מערבה נמצאו הגבעה 1052, ובה שרשרת בוגרים, חפרות לקשר ולאש, עמדות מרגמות ועמדות תותחי הרים. הגבעה 1052 כיסתה את נתיבי הגישה לגבעות 980 ו-812 על ידי אש ישירה וממרומיה יכול היה היריב לכוון את אש הארטילריה והמרגמות הכבדות שלו ולבקר אותה. הדבר מוזר למדי, אך הן הגבעה 980 והן הגבעה 1052 לא נכללו כיעדים בתכנית ההתקפה, אשר נמסרה מדרג פיקוד גבוה יותר — עובדה החורגת מתחומי השגתו של השכל הישר. החזקת שתי העמדות הללו על ידי היריב עתידה היתה להפוך את ההתקפה לקשה ביותר, ולהפוך את עמדות הגישה, משתלכדנה על ידי יחידות הדיביזיה, לבלתי ניתנות כמעט להחזקה.

ההתרחשויות בראשית הלחימה

ההתנגדות ההתחלתית של היריב בתוך אזור הפעולה של הקורפוס-העשירי היתה קלה, אף כי רגימנט ה"מארינס" הקוריאני סבל אבידות כבדות ממוקשים נגד-אדם. התקדמות שני הרגימנטים של דיביזיה ה"מארינס" נחשבה למשביעת רצון, ודומה היה כי זו עתידה להיות "הצגה" של שני רגימנטים לכל היותר. ההתקפה נמשכה בסימן הצלחה עד אשר נצטוה הרגימנט ה-7 של ה"מארינס" לחצות את העמק ולהסתער על הגבעות 673 ו-749. לאורך הקו, אשר נוצר על ידי גבעות אלה, בחר היריב להשאר בעמדותיו ולהלחם — וכזאת עשה, בתוצאות הרסניות לאמריקנים. תפישת המקום, אשר קודם לכן נראה היה כי רגימנט אחד יכול ללכדו, דרשה במציאות מאמצים משולבים של כל רגימנטי הרגלים של הדיביזיה, והתחוללה בו לחימה, שהיתה מן הכבדות והאכזריות אשר עברו על יחידות הדיביזיה מאז הקרבות עקובי הדם ליד הנאקטונג. מאחר שסיפורנו זה ענינו רק באחד מן הגדודים אשר הוטלו למאבק, יעסוק שאר המאמר רק בגדוד זה, במאורע אשר הביא להטלתו לקרב ובפעולותיו במשך הלחימה על היעד שהוקצב לו.

ל-14 בספטמבר 1951, חיבלו כוחות "הצבא העממי הצפון קוריאני", שהיו מחופרים לאורך הגבעות דרומית לסוואנג-גאנג, חבלות כה קשות ברגימנט ה-7 של ה"מארינס", עד כי היה הכרח להחליף אותו. יחידות של הרגימנט ה-1 של ה"מארינס" החליפו אז את יחידותיו של הרגימנט ה-7. באזור הגבעה 749 הן התקדמו ועברו דרך הקוים שהיו תפוסים ע"י הרגימנט ה-7, דבר אשר הביאם הישר אל תוך מלעותיו של רגימנט צפון קוריאני. הלחימה בכל אזור הרגימנט ה-1 של ה"מארינס" היתה מרה, ושיעור האבידות — גבוה. גוש הגבעות, כבר

"שחק עד-אבק" רגימנט אחד ועתה החל נוגס את הרגימנט השני. ב-15 בספטמבר נצטוה הרגימנט ה-5 של ה"מארינס" להכנס להתקפה — כדי להקל את הלחץ שעל הרגימנט ה-1 של ה"מארינס", וכדי לתפוס יעדים משמאל לאזור הפעולה של רגימנט זה.

הגדוד ה-2 מקבל פקודת-מבצע

ב-1600 של 15 בספטמבר, אחרי שהוצאה פקודת התראה על ידי מפקדו של הרגימנט ה-5, נעו הגדודים ה-2 וה-3 של אותו רגימנט מעמדות שממזרח ל"קערית הפונש" אל שטח הכינוס שבעורף אזור הגדוד ה-3, של הרגימנט ה-1. שני הגדודים נתכנסו שם עד ל-2300, בהגיע השעה 2330 כבר דחקו עצמם חיילי הגדודים הללו לשקי השינה — ועל אף נפץ פצצות המרגמות בנות ה-120 מ"מ הבאות לעברם, ונהם התשובה של מרגמות ה-4.2 אינץ' של הרגימנט ה-1 של ה"מארינס", הצליחו לחטוף תנומה הגונה. ב-2400 נתקבלה במוצב הפיקוד של הגדוד ה-2 פקודת המבצע הרגימנטית ל-16 בספטמבר. באותו זמן התכנסו יחד מפקדי היחידות ואנשי המטה, רועדים מקור ומהתרגשות, לאור פנס, וקיבלו את פקודת ההתקפה ממפקד הגדוד. הם העתיקו את היעדים ואת תכנית ההתקפה מן התשקיף היחיד שעמד לרשותם, ועשו דרכם חזרה, בבוססם בשדות האזור הרטובים, כדי להעיר את מפקדי המחלקות ואת מדורי המטה, כדי שיתכוננו ליום הממשמש ובא.

הפקודות בשביל הגדוד ה-2 היו כדלקמן: "עם פלוגה רובאית אחת החלף את פלוגה ח' של הגדוד ה-3 של הרגימנט ה-1 של ה"מארינס", ודוח על ביצוע ההחלפה. עם ביצוע ההחלפה יצור מגע-גוף עם יחידות הגדוד ה-3 של הרגימנט ה-5 של ה"מארינס"; בצר את השטח הטוב ביותר שבקרבת העמדה הנוכחית, ותתכונן להמשיך את ההתקפה. בהנתן לך פקודה, תקוף וכבוש את הגבעה 812 (היעד כלב) התבסס בעמדה זו, וארגן להגנה את השטח הטוב ביותר שבסביבת אותה עמדה. עם תפיסת הגבעה 812 יצור קשר על ידי פטרולים עם יחידות של הרגימנט ה-1 של ה"מארינס" בסביבת הגבעה 749. פטרל צפונית לסוואנג גאנג כל יום." (אשר לאזור היעד, גבולותיו, תואי-קרקע חיוניים ותכנית התמרון, ראה מרשם 1).

ההתקדמות נבלמת

שחר 16 בספטמבר בא, צונן וצלול. מזג האויר היה מצוין הן בשביל מבצעי-קרקע והן בשביל מבצעי אויר. המחלקה המובילה של פלוגה ד' יצאה משטח הכינוס, ב-0605 והחלה לטפס במעלה על מנת להחליף את פלוגה ח' של רגימנט ה"מארינס" ה-1. קבוצת הפיקוד של הגדוד, מחלקת המקלעים הבינוניים מקוררי המים וכיתה של קנים-ללא-רתע בני 75 מ"מ נעה אתם. עד השעה 1100 של 16 בספטמבר בוצעה ההחלפה ופלוגה ד' תפסה את עמדותיה. החלפת היחידה היוצאת,

השעה קרובה ל-1200 לפני שנועה פלוגה ו' משטח הכינוס, והשעה 1300 נקפה קודם שהמחלקות המיועדות להסתערו, של אותה פלוגה, הגיעו לעמק המוליך אל היעד. עד חלוף היום עתיד היה להתברר, כי עיכוב זה עלה במחיר רב.

ב-1700 בקירוב נפתחה על פלוגה ו' אש כבידה של נשק קל, נשק אבטומטי, ומרגמות מעמדות שבנתיבי הגישה ל-812. בקרב-האש, אשר בא בעקבות זאת, נפצעו שני מפקדי מחלקות, ומספר ההרוגים והפצועים בתוך שתי מחלקותיהם גדל והלך בהתמדה ככל שקרב ובא הערב. ההתקדמות לקראת היעד איבדה זמנית מתנופתה, ואחר-כך, ב-1915, נעה לפנים עד אשר הגיעה מחלקה אחת לשטח הגבוה שלאורך קו-הרכס שממזרח לגבעה 812. מעמדת פלוגה ד' אפשר היה לראות יחידות אחרות בהתקדמותן ליעד, ועל מנת לזהותן, נתבקשה פלוגה ו' למסור היכן נמצאות היחידות הקדומניות שלה. מקומן כפי שתואר באלחוט נתגלה כבלתי מתאים למציאות, כי מוצב-הפיקוד של פלוגה ו' נמצא בשטח נמוך ובתוך סבך עצים עבה, ואנשי מוצב הפיקוד לא יכלו לקבוע במדויק את מקום היחידות הקדמיות. במאמץ לאכן במדויק את עמדות המחלקות של פלוגה ו', נתבקשו הגייסות לסמן את מקומם על ידי אות. האות שהשתמשו בו הראה בבהירות את מקום הגייסות. לרוע מזלם של כל הנוגעים בדבר, נקבע כאות רימון זרחן לבן. מטוסים הוזמנו קודם לכן על ידי גדוד 3 של רגימנט המארינס ה-5 לחקוף את הגבעה 980, וכאשר מטוסים אלה כילו את זניקותיהם על 980- הם הבחינו בעשן הלבן של הרימון. בחשבם כי זהו אות למטרה נוספת, פתחו עליה עד מהרה באש נאפאלם ומקלעים. יריעות-הזדהות-לאויר נפרסו מיד על ידי פלוגה ו', ומהלומת-האוויר נפסקה בטרם יגרמו לפלוגה אבדות. עם רדת החשיכה, נסוגו יחידות המשנה הקדומניות של פלוגה ו' לאורך קו הרכס, הקימו הגנה הקפית והמתינו לאלונקאים שיפנו את ההרוגים והפצועים.

חידוש ההתקפה והשתהות

מחמת האבדות הכבדות אשר נגרמו לפלוגה ו', ניתנה פקודת התראה לפלוגה ה', אשר נשארה במשך כל היום בשטח הכינוס, כי עד לשעה 0400 של 17 בספטמבר עליה לנוע קדימה, כדי לתפוס עמדה בעורף פלוגה ו' ולהיות מוכנה לבצע מעבר דרך קויה של זו על מנת להמשיך את ההתקפה.

יחידות משנה של הגדוד נערכו כמתואר במרשם 2. במשך שעות אחר-צהריים נעה מחלקת המרגמות בנות 81 המ"מ אל הצטלבות השבילים הנראית דרומית-מזרחית לגבעה 812. והיה ביכולתה לתת אש בסיוע להתקפה החל משעה מאוחרת בערב של 16 בספטמבר. קבוצת-הפיקוד של הגדוד מוקמה בשטח הגבוה שמדרום-מזרח לעמדתה של פלוגה ד', ומוצב-התצפית שלה הוקם בתוך תחומי פלוגה ד'. קשר טלפון משם למפקדת הרגימנט ה-5 של ה"מארינס" החל לפעול

תרשים 1

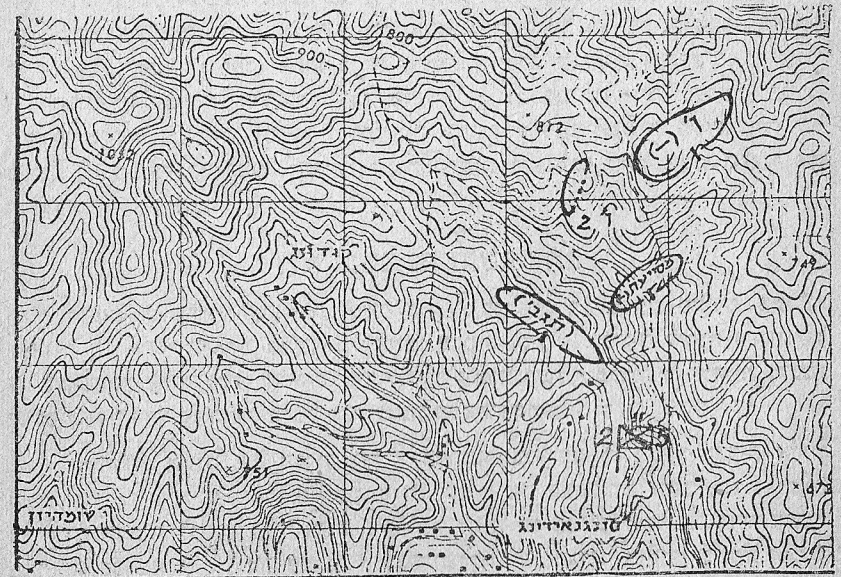
ונטילת ההגנה לידי היחידה המחליפה, בוצעו ללא הפרעה, פרט לאש ארטילריה ומרגמות מפוזרות, אשר נחתה סמוך לעמדתה של פלוגה ד', בעת ההחלפה.

פלוגה ו' צוינה בפקודת המבצע הגדודית כיחידה אשר עליה להסתער ולתפוס את הגבעה 812. על פלוגה זו היה לצאת להתקפה לאחר החלפת פלוגה ח', של רגימנט ה"מארינס" ה-1, על ידי פלוגה ד', ועתידה היתה להסתייע בהתקפה באשם של המקלעים-הבינוניים מקוררי-המים ושל הקנים-ללא-רתע מן העמדה של פלוגה ד'. אף כי פלוגה ד' כבר נמצאה בעמדה, על מנת לסייע להתקפה, ב-1100, היתה

עם רדת הלילה. האלחוט נשאר אמצעי התקשורת העיקרי לפלוגות הגדוד. קשר המגע האישי עם הגדוד ה-3 של רגימנט ה"מארינס" ה-5 הוקם וקיים במשך כל הלילה כולו.

כל פעולת יריב לא אירעה במשך ליל 16 בספטמבר, 1951, בתחומי אזור גדוד 2. אור ירח מבהיק שטף את השטח, בהאירו את הגבעות והרכסים עד כדי כך, שאפשר היה להבחין מיד בכל תנועה עליהם. ב-0145 נתקבלה באמצעות טלפון פקודת המבצע הרגימנטית. מפקד הרגימנט ה-5 של ה"מארינס" הורה לגדוד 2 לתקוף ב-0400 של 17 בספטמבר ולתפוס את היעד כלב — הגבעה 812 — עד רדת הלילה של אותו יום. הגדוד ה-3 היה צריך להשאר בעמדתו ולסייע להתקפה של הגדוד ה-2 על ידי אש. הפקודה הרגימנטית הועברה למפקד הגדוד, אשר ציווה על פלוגה ו' להמשיך את ההתקפה ב-0400; פלוגה ד' היתה צריכה לסייע להתקפה על ידי אש. פלוגה ה' היתה צריכה לנוע לעמדות בעורף פלוגה ו' ועם שתקבל פקודה — לבצע מעבר דרך קוי פלוגה ו' ולתפוס את היעד.

עקב אי-הבנה בתשדורת האלחוט, אשר ציווה על פלוגה ו' להכנס להתקפה, איחרה פלוגה זו לצאת להתקפתה והשעה היתה קרובה ל-0700 כשנעה קדימה. ואולם, המזל האיר פניו לזמן קצר לפלוגה זו, כי עם עלות השחר, יכלו אנשיה

תרשים 2

לראות מעמדותיהם המועלמות, שלאורך קו הרכס, את הצפון-קוריאנים בהגיחם משוחות הלחימה ומהבונקרים שלהם, בהתרחצם, בשלם מזון ובאכלם. אש ארטילריה ניתכה על אנשי היריב האלה בתוצאות טובות, והפחיתה, במידה מסוימת לפחות, את כושר-הלחימה שלהם.

פלוגה ה' מצטוה להמשיך בהתקפה

עם עלות השחר, התקשר מפקד הגדוד ה-2 באלחוט עם פלוגה ו' בענין השתתותה של ההתקפה, וחיש ככל שיכלה הפלוגה להתארגן, נערכה ההתקפה. לראשונה נתנה ההפתעה יתרון לפלוגה זו, והיה ביכולתה להתקדם באבידות קלות עד אשר חצו יחידות החוד של הפלוגה את האוכף והחלו לטפס במעלה הרכס לקראת היעד. כאן היו הצפון-קוריאנים ממוקמים כהלכה בעמדות מק"ב ובבונקרים לאורך הרכס הצפון-מזרחי — דרום-מזרחי, אשר היווה את הגבעה 812. רכס זה היווה את הראש של מבנה ה"T", והרכס אשר לאורכו תקפה פלוגה ו' היווה את ה"רגל" אש צולבת מכלי נשק אבטומטיים ומנשק קל שטפה על פני הרכס החשוף, בגרמה אבידות כבדות לשורותיה המדולדלות מכבר של הפלוגה, בהתפסה באש הצולבת, ובהיותה נתונה לתצפית מהגבעות 980 ו-1052, אשר מהן הנחת היריב אש מדויקת וקטלנית של מרגמות, חלה בהתקפתה של פלוגה ו' הפסקה פתאומית. לאותו זמן הגיעה פלוגה ה' לעמדה שמאחורי פלוגה ו'. ב-0850 נצטווה פלוגה ה' לבצע מעבר דרך הקוים של ו' ולהמשיך בהתקפה.

היריב משיג עליונות באש — הודות למבנה הקרקע

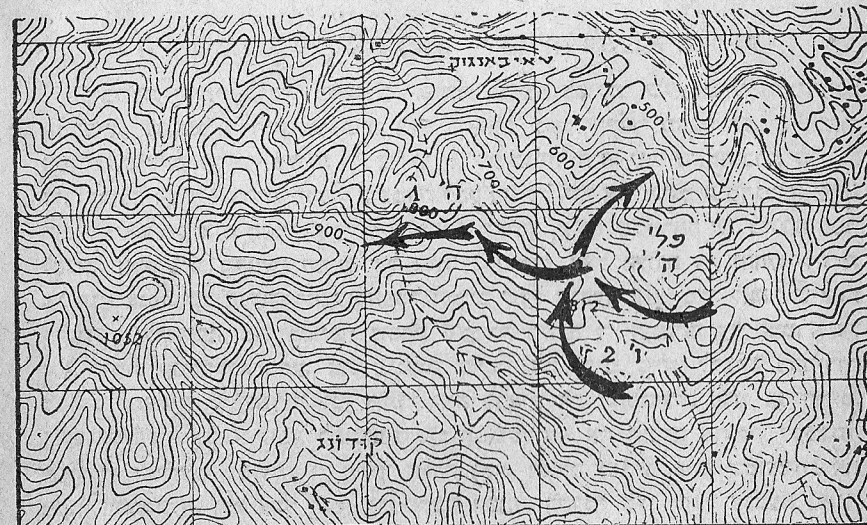
בשעת ההתקפה של פלוגה ו', פעלה קבוצת-הפיקוד של הגדוד מקו-הרכס המקביל, שנמצא מרוחק מהגבעה 812 כ-1200 מטר הישר מעבר לעמק, ובתוך המתחם שהוקם על ידי פלוגה ד', פלוגה ח' של הגדוד ה-3, שהיתה מחוברת לפלוגה ד', וערוכה צפון-מזרחית ממנה, הוצמדה למקומה על ידי אש מרגמות מהגבעה 1052 ועל ידי אש מק"בים מעמדות יריב שהותקנו לאורך הרכס שבמרחק של כ-800 מטר לפניה. המק"בים מקוררי-המים של גדוד 2 הוצבו אצל פלוגה ד', והחלו לירות אל תוך אגפה של הנקודה-הבצורה של היריב שעל הגבעה 812, מיד לאחר שיצאה פלוגה ו' להתקפה. אש מסייעת נוספת מעמדת פלוגה ד' הונחתה על המטרה על ידי כיתת קנים-ללא-ריתע. את פגיעות כדורי המק"בים ניתן לראות בבהירות ממוצב-התצפית של הגדוד, וכן אפשר היה לראות את התפוצצות פגזי 75 המ"מ. דומה היה כי אש זו זוכה לתוצאות טובות בהחזיקה את היריב מרותק לעמדתו, ושידורי האלחוט מפלוגה ו' חיוקו הנחה זאת. ואולם היריב איכן במהירות את מקור הטרדה זו, ולא ארך הזמן עד שקבע הצופה הקדמי שלו, שעל הגבעה 1052, את הטוח הנכון, והחל להמטיר פצצות מרגמה בנות 120 מ"מ בקרבת עמדות המקלעים. אש זו גרמה לארבע אבידות בתוך מחלקת המקלעים מקוררי-המים.

מחמת תצפיתו הטובה של הצופה הקדמי של היריב ועקב דיוק אש מרגמותיו, נוטרל כל סיוע תכליתי מכלי-נשק הכבדים של הגדוד.

כאשר עברה פלוגה ה' דרך פלוגה ו', ב-0850, היא חוזקה על ידי המחלקה ה-2 של פלוגה ו'. מחלקה זו ניתקה במרוצת ליל 16 בספטמבר משאר הפלוגה, ונשארה לבדה במשך כל שעות החשיכה. אף כי קיימה קשר אלחוט עם הפלוגה. עם עלות השחר מצא עצמו מפקד המחלקה בסכך שיחים עבה, מועלם היטב, במרחק של כ-400 מטר בלבד מאחד הבונקרים הגדולים ביותר של היריב. באגף השמאלי של הגבעה 812. אחר-כך, בשעת ההתקפה של פלוגה ו', נעה המחלקה הזו קדימה, וכאשר נעצרה פלוגה ו' על ידי אש היריב, קרבה המחלקה עד כדי 100 מטרים מעמדותיו, בלא שהובחן בה. בנקודה זו ניתנה השליטה על המחלקה לפלוגה ה'.

היעד נכבש — היריב תוקף התקפת-נגד

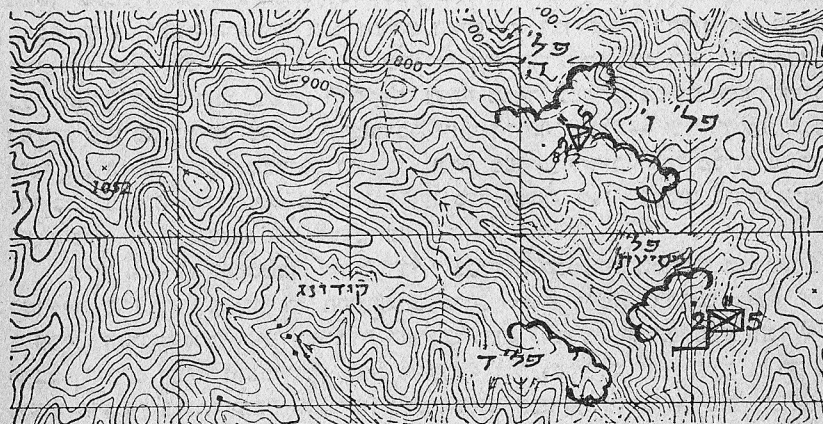
מפקד פלוגה ה', אחרי שצפה באש הכבידה שהונחתה על פלוגה ו', ביקש כי מהלומת אויר תונחת על הגבעה 812 והגבעה 980 לפני התקפתו. חיל האויר נתבקש לעשות זאת, אולם מטוסיו לא נראו מעל לשטח הפעולה, בזמן שנקבע. שתי שעות אחרי שעברה דרך פלוגה ו', היתה עדיין פלוגה ה' נתונה לאש יריב כבידה, ולא התקדמה יותר מאשר 100 מטר קדימה. משלא הופיעו המטוסים שהוזמנו והגיעה השעה 1100, פקד מפקד גדוד 2 על פלוגה ה' לבצע הסתערות נחושה להשגת היעד.

תרשים 3

בהשתמשה באש המרגמות והארטילריה כדי לחפות על ההתקדמות, ולהטיל את המחלקה של פלוגה ו' כלפי האוכף מיד משתועתק האש. הוראה זו הועברה למפקד המחלקה של פלוגה ו' וכמעט לפני שהועתקה האש המסייעת מהגבעה 812, כבר היתה מחלקתו בעמדת היריב. לאחר שלושים ושש דקות של דו-קרב ברימונים ולחימת גוף אל גוף, השתלטה המחלקה על עמדות המפתח של היריב, על גבעה 812 (ראה תרשים 3).

משהוצאו נקודות-בצורות אלה מכלל לחימה, גירשה מחלקה 1 של פלוגה ה' את היריב מהעמדות שבאגפו הימני, נעה דרך המחלקה ה-2 של פלוגה ו', והתקיפה מערבה לאורך הרכס שהוליך לעבר הגבעה 980. פרט לאש ארוכת טוח של מק"ב, אשר הונחתה על המחלקה מהנקודה-הבצורה שעל הגבעה 980, לא נתקלה המחלקה בהתקדמותה אלא בהתנגדות קלה בלבד. ל-1430, נתפס היעד כלב כולו, והפלוגה התקדמה לגבולות המזרחיים של הגבעה 980. באותו זמן בוקשה רשות ממפקד הרגימנט ה-5 של ה"מארינס" להמשיך בהתקפה ולתפוס את הגבעה 980, אולם בקשה זו לא אושרה עקב הוראות מסמכות גבוהה יותר. פלוגה ה' צוותה אזי להסוג אל עמדה הגנתית שבמרחק של 600 מטר בעורף הנקודה הקדמית של התקדמותה. כל יחידות הגדוד נמצאו בעמדות להגנה-לילית עד לשעה 1700. אף כי הגבעה

מקרא:

מוצב-תצפית של גד' 2 מהרגימנט ה-5

מוצב-פיקוד של גד' 2 מהרגימנט ה-5

תרשים 4

812 נכבשה לפני המועד שנקבע בלוח הזמנים, וכוחות האו"ם שלטו עתה בעמק סויאנג גאנג. עדיין לא בא קץ לאבידות, ואף לא היה היריב נכון לותר על 812 ללא נסיון נוסף לכבשה. כוחות היריב שמצפון, בעברו הרחוק של הנהר סויאנג גאנג, נשארו שקטים יחסית במשך התקופה שבין 17 לספטמבר ל-19 בו, ופטרוולים מפלוגות ו' ו-ה' לא יצרו מגע עם היריב אף בהרחיקם עד לגדה הצפונית של הנהר. ואולם כוחות היריב שממערב היו פעילים ותוקפניים. הם הלמו במוצבי-החוף המערבי של פלוגה ה', ב-0430 של 18 בספטמבר, באמצע אותו להסוג, והלמו שוב ב-0845. אולם שום ריכוז של כוחות יריב לא נתהוה, והם נסוגו אחרי קרב אש חם. אש כבידה ממרגמות היריב ומתותח-הרים ישירי-ידי בני 76 מ"מ, ניתכה במשך כל שעות היום וגרמה אבידות הן בפלוגה ו' והן בפלוגה ה'. אבידות אלה נתרבו כל הזמן בו החזיקו הפלוגות בעמדה, כי מעמדותיו שעל הגבעה 1052 יכול היה היריב לכוון אש מרגמות, מקלעים ותותחי שדה לאורך קו הרכס שהוחזק על ידי גייסות האו"ם. ואל תוך מוצבי ההגנה שהוקמו שם. אש זו היתה כה כבידה, עד כי אי אפשר היה להקים שום עמדות בצד הדרומי של הרכס, והתוצאה היתה שכל העמדות שבו נחפרו בצדו הצפוני — מצב זה הפך את המגינים לפגיעים להתקפה משני עברים. התנועה על הגבעה 812 הוגבלה למדרון האחורי שלה, משום שגם בגבעה זאת נמצאו כוחות האו"ם תחת תצפית מהגבעה 1052 ומהגבעה 980, במשך שעות היום. צלפים, וכן כלי-נשק צותיים, גרמו להרוגים ופצועים בקרב חיילי הגדוד, כאשר התנועעו בעמדותיהם האישיות. דבר שעוד החרף את המצב המבולבל בלאו הכי, היתה העובדה שהגדוד ה-3 של הרגימנט ה-5 לא התקדם כלל לאורך הרכס שלו, בשעת ההתקפה, ועתה נשאר במערכו הקודם, כשיחידות-המשנה שלו פוזרות על פני חזית שאורכה יותר מ-2000 מטר — וכשאין להן מגע פיסי עם הגדוד השני. מצב זה היה בו יתרון מפורש ליריב והיה מסוכן ביותר לרגימנט בכללו. ליריב לא נדרש זמן רב כדי לגלות זאת: כעבור פחות מ-24 שעות פעל על מנת לנצל את יתרונו זה.

בליל 20—19 בספטמבר, החזיק הגדוד בעמדות הגנתיות, כמתואר במרשם 4 המחלקה ה-1 של פלוגה ה' החזיקה בעמדות אשר חייבוה להציב מוצבי-חוף ב"עמוד" הגרניט, אשר כונה בתחילת סיפורנו בשם "הסלע", ולהתפרס לרוחבו של הרכס. היריב הציב מוצבי-חוף בצד המערבי של "סלע ה-י". גדוד 2 הקים מוצבי חוף על כיפתו ובצדו המזרחי. מחמת האש הכבידה מהגבעות 980 ו-1052, נחפרו כל העמדות בצד הצפוני של הרכס, שנתמשך מערבית ל"סלע".

היריב כובש — ונהדף

ב-0200 של 20 בספטמבר, החלה אש מרגמות-יריב כבידה פוגעת לאורך כל קו ההגנה, ובפרט בעמדות שהוחזקו על ידי מחלקה 1 של פלוגה ה'. אש זו נמשכה עד 0230. באותו זמן החל כוח יריב, שעצמתו נאמדה בפלוגה אחת, לפחות,

להתקדם דרך הצד הצפוני של ה"סלע". המגינים פתחו עליו באש. היריב תקף ברימונים ובאש נשק קל מטוח קצר. המחלקה מפלוגה ה' ניסתה לעקור כוח זה ממקומו על ידי התקפת-נגד לאורך הרכס הצר, ובפעולה שנתלקחה אחר כך נפצע קשה מפקד המחלקה. היריב המשיך לחתור בתוקף קדימה, ואילץ את המחלקה המתגוננת להסוג לעמדות שבאגף השמאלי של הגבעה 812. ריכוזי ארטילריה, ומרגמות 81 ו-60 מ"מ ניתכו בנפח כבד לאורך הקרקע שפונתה על ידי כוחות או"ם. אולם על אף זאת המשיך היריב בתנועתו קדימה והציב מק"בים באחד מן הבונקרים שפוננו. מבונקרים אלה היה ביכולת היריב להנחית אש כבידה על פני פסגת הרכס, ואל תוך קוי החזית של פלוגה ה', ולגרור לה אבידות כבידות.

ב-0500 הועמדה במצב כוננות מחלקה 2 של פלוגה ו' והובאה קדימה למדרון האחורי של האגף השמאלי של 812. על מנת לתמוך בקו ועל מנת שישתמשו בה ככוח להתקפת-נגד בכל מקום שתצוץ הזדמנות לכך. ב-0545 נע היריב עד למרחק של 75 מטר מעמדות האגף השמאלי של פלוגה ה' ואסר קרב בתת-מקלעים וברימונים על הגייסות שהתבצרו שם. כעבור חמש עשרה דקות קרב היריב אל העמדות והסתער עליהן במטר של רימוני יד, בערערו תוך כדי כך את רוחם של חיילים אחדים שבתוך עמדות הקרב, ובאלצו אותם לסגת. מעודד על ידי החלשה בולטת זו של הקו, התקדם היריב אל פסגת הגבעה 812, בהגבירו את עצמת מחסום הרימונים ככל שהתקדם.

בשעת התקפת היריב והלחימה מטוח קרוב סביב הבונקרים שמשמאל לגבעה 812, עמדה מחלקה 2 של פלוגה ו' ממתינה להטלתה לקרב. משהופיעו גייסות יריב על פסגת הגבעה, נצטווה מחלקה ו' להכנס לפעולה. מאותה עמדה, בקירוב, אשר ממנה אילצו את היריב לסגת ב-17 בספטמבר, הם הטילו מטר רימונים, ואש כלי-נשק אבטומטיים ונשק-קל, מטוח אפסי, על היריב המסתער. ההפתעה והשפעת ההלם של אש זו עצרו לחלוטין את התקדמות היריב, ואילצו אותו לסגת לאורך הרכס, לעבר המערב. היריב תפס שוב נקודות-בצורות ממזרח ל"סלע", והוסיף לירות אל האמריקנים. מטולירקטות אחדים בני 3.5 אינץ' הובאו קדימה, והופעלו כנגד אותן נקודות-בצורות, ומק"בים הוצבו לאורך הקו, כדי לירות בהם אל תוך כווי-הירי של הבונקרים שלהן; אש המק"בים נטרלה את כלי-הנשק שהוצבו בתוכם ופתה על היריב נסיגה נוספת. לאור ראשית השחר נשלחה נגד היריב, להתקפת נגד, כיתה אחת של המחלקה מפלוגה ו'. בעזרת האש המסייעת של מטולי-הרקטות והמק"בים היה ביכולת כיתה זו לטהר את שארית הרכס, ולשעה 0630 היא נמצאה במרחק של כ-100 מטר בתוך שטח היריב שמאחורי ה"סלע". שארית מחלקה 2 של פלוגה ו' נשלחה קדימה במאמץ לאסור קרב נוסף על היריב, אלא ששום קרב לא נאסר. כל הפעילות נפסקה, ומחלקה 2 של פלוגה ו' נסוגה לעמדות אשר קודם הוחזקו על ידי מחלקה 1 של פלוגה ה'.

טיפוח בוחך - אם תעזבנו ליום, ליומיים יעזבך

„אין זה מקום לנמושות!“

הקולונל-לויטננט ר. אי. קארי

פעמים כה רבות הורחב הדיבור על הקשר שבין כושר גופני להישגי ביצוע בקרב, עד אשר ניתן להניח כי כל אדם אשר יתכן וידרש פעם לצאת לקרב, יקבל מבעוד מועד את ההכשרה הגופנית הטובה ביותר שבגדר האפשר, וישמר בקור כושר מעולה. דבר זה חל במיוחד עלינו (אנשי „צבא-הצי“ של ארה״ב), כי כל אחד מאתנו יכול בהחלט לצפות לכך, שיצוהו לקום מעם שולחן עבודתו או סדנתו, כדי לטפס על הרים, לעמוד בתנאי חום וקור עזים, ועם זאת ללחום ולחשוב בתכליתיות בתור רובאי או מפקד כיתה, ותהא התמחותו המקצועית אשר תהיה. אין זו הויה מרקיעת שחקים בדבר נכונותנו הקרבית; ראינו כי הדבר קרה בפרוץ מלחמת קוריאה, ב־1950. אנשים רבים, אשר הופתעו על ידי סיווגם מחדש בתור רובאים, לא יכלו לעמוד בקרב, משום שלא נמצאו בכושר גופני נאות.

הפיכת אורחים לחיילים לוחמים קשוחים ומעולים היתה מאז ומתמיד דאגתו הראשונית של „צבא-הצי“. היא גוברת עתה עקב הירידה המתמדת בהתפתחותם של שרירי צעירינו ומרצם.

לדוגמא: באחד הקרבות ב„מתחם פוסאן“ שבקוריאה, נפלו למשכב ביום אחד כמעט מחצית האנשים בפלוגות הרובאיות של גדוד מסוים, מחמת תשישות, שגרם להם החום. ביצענותיו הנהדרים של „צבא-הצי“ בזירה זו, יש לזקפם לזכות אותם אנשים, אשר היו חזקים עד כדי להשאר על רגליהם ולהלחם, ולא לזכות אלה אשר היו מחלימים אותה שעה בתחנות עזרה ראשונה עקב כושר גופני לקוי. אנשים כאלה היו אך בבחינת משא מיותר ל„צבא-הצי“.

במשך התקופה שבין יוני 1948 ליוני 1955, נפסלו, מטעמים גופניים או נפשיים, 52 אחוז מן הגברים האמריקאיים (בגילים 18—25) אשר נבדקו בדיקה רפואית לשם חילול. אין אנו רשאים להניח, כי חיילי „צבא-הצי“ יהיו, אחרי שיסיימו את אימונם הבסיסי, במצב גופני אשר יאפשר להם להלחם. עלינו להמשיך בפיתוחו ילודא זאת באמצעות אימון גופני מיוחד. כדוגמה לכושרם של צעירינו, התבונן בקבוצה הממוצעת של מועמדים-לקצונה הבאה לבתי-הספר-לקצינים של „צבא-

עם האר היום עמדה הגבעה 812 כשהיא חשופה וערומה, צלעות האבן שלה מרוסקים לאבק חום על ידי חנ״ם, ומדרונותיה הצפוניים מכוסים גויות יריב. חיילי ה„מארינס“ שבתוך העמדות הציצו בעינים שעפעפיהן כבידות מעיפות לעבר ה„סלע“, והמתינו לתגובת יריב אפשרית. ב־0800 נעה פלוגה ד', שהיתה יחידת-המשנה המתגברת של הגדוד ה־3, כדי לקבל לידיה את העמדה. היעד הסופי הושג. מלחמת התנועה נסתיימה — מלחמת העמדות החלה.

"אין צורך במתקנים מורכבים..."

אולם הבה ונביט בצד השני של המטבע. המפקד כתב: "חיל אשר אינו כשיר מבחינה גופנית, אינו מוכן ללחימה עם האויב". ובכן, באיזו מידה היתה תכנית ההכשרה הגופנית שלנו תכליתית? אינך צריך להרבות בחיפושים אחר התשובה. יכול תוכל למצוא קציני שדה עם פימה כפולה, קצינים צעירים יותר שכפתורי מדיהם פתוחים באיזור מתניהם, מש"קים שכרסיהם מתנדנדות מעל חגורותיהם, טוראים שאינם יכולים לרוץ עד אל שער המחנה, וקל וחומר — אל הקרב. שהרי איש בימינו אינו יורד באמת לחייו של זה ה"מתרכז" ומשמין. עד הזמן האחרון, הרי אם לא עמד קצין במבחן הירי השנתי ברובה, נודעה לדבר חשיבות כה רבה, עד אשר היה עליו להגיש הסבר-בכתב למפקדו. אולם אף כי כושר גופני הוא חשוב יותר לכוננות-לקרב של קצין, לא נדרשו קצינים שמשקלם רב מדי להסביר מה בדעתם לעשות בענין זה. בולטים פחות הם אלה המרזים, מתקופה לתקופה, בעזרת דיאטה, אולם אינם משתתפים בתרגילי הכשרה גופנית; הם רזים אך רכרוכיים, במקום שהיו שמנים ורכרוכיים. אם תתבונן באופן בלתי משוחד בנעשה, לא תוכל שלא לבוא למסקנה, כי במקרים רבים מדי היתה תכנית ההכשרה הגופנית שלנו תכליתית רק בחלקה. מן הראוי הוא כי נחליט מה אפשר לעשות על מנת לשפרה.

הצעד הראשון הוא הכרה בעובדה, כי אין נוהגים לפי רוח הנחיות-האימון.

הצ"י. רובם ככולם הם צעירים נאים למראה, בהירי מבט, ערניים ונראה שתזונתם טובה. עם ראשית הקורס הם עוברים מבחן-הערכה גופני התובע מהם לבצע מספר תרגילי-גוף, על מנת לקבוע את כוחם, את התיאום של שריריהם ואת יכולת-ההתמדה שלהם. ביצעונם שלהם הוא זה אשר לו תצפה מאנשים שבנעוריהם נוסעים הם לבית-הספר, יושבים בבית-הספר, נוסעים הביתה, יושבים בבית להביט בטלביזיה, אוכלים שפע של אוכל מדושן ורואים את עצמם כחובבי ספורט נלהבים משום שהם נוכחים בתחרויות כצופים, ולא כמשתתפים. מועמדים אחדים אינם יכולים להגביה עצמם עד סנטרם בהיותם תלויים על מוט-מתח, או לבצע פעם אחת ישור מרפקים משכיבת גחון, או לעבור ממצב זה לשיבת-כריעה. יש בהם ה"מתמוטטים" לפני שהם מסיימים לרוץ ולקפוץ 300 מטר של ריצת-מכשולים. אחרים אינם יכולים להרים את עצמם מעל למחסומים או לשאת את משקלם הם על פני מתח; רבים אומרים נואש במבחנים אחדים, אחרי נסיונות ספורים בלבד.

על אף הפיתוח הגופני ההדרגי הניתן במשך 10 שבועות, יש אנשים אשר גם לאחריו אינם מסוגלים לבצע מסעות בני 13 עד 25 ק"מ, עקב תשישות גופנית ותשישות מחמת חום. אין זה מקרה שמרבית האנשים הללו לוקים אף בהשכלתם או ביכולת המנהיגות שלהם, כי סגולות גופניות ורוחניות קשורות זו בזו. נפש בריאה וגוף בריא — הא בהא תליא. ולהיפך, איש מהמדריכים בבית-הספר של "צבא הצ"י" לא נפל באחד מן המסעות הללו — על אף העובדה שהם קשישים יותר, נושאים אותו המשא שנושאים החניכים, ומוציאים יותר מרץ מהם, בתפקידי השליטה ביחידות. ההבדל הוא — הם שמרו על כושר גופני טוב, ואף מבחינה נפשית היו מוכשרים להמשיך על אף אי-הנוחות הגופנית.

אותם אנשים קשיחים, שתנועות גופם מתואמות כהלכה, המסיימים את עשרת השבועות של האימון, נמצאים בדרכם הנכונה לקראת רכישת כושר גופני מושלם. ואותם קצינים חדשים ימשיכו בהתפתחותם הגופנית בבית-ספר הבסיסי לקצינים, אולם אחר כך — לאן ילכו? אם לא יצטרפו ליחידה מהיחידות הלוחמות של "צבא-הצ"י", הזוכות באימון שדה ניכר, קרוב לודאי כי ישובו ויגיעו בדיוק לאותו מקום ממנו התחילו — ויהיו שמנים, או חלשים, או גם זה וגם זה כאחד. אם ההכשרה הגופנית היא כה חשובה, מדוע איננו עושים יותר כדי לודא את המשכיותה?

כבר עתה צעדנו מספר צעדים בכיוון הנכון. בכל פקודות הקבע בעניני אימון נמצאת הנחיה האומרת, כי יש לשים דגש באימון הגופני. נדרש לבצע מסעות, "בכל מקום בו הדבר אפשרי". עודדנו וסייענו לקבוצות אספורט של בסיסים ושל יחידות — קבוצות אשר תרמו הרבה לתכנית ההכשרה הגופנית הכוללת שלנו. במכתבו שנשלח לא מכבר, לא זו בלבד שמפקד "צבא הצ"י" מעודד הגדלה בפעולות אספורט מתוך יזמת היחידות, אלא משלים הוא את מבוקשו על ידי אספקת שפע של ציוד התעמלות.

בשני מכתבים שנשלחו בזמן האחרון למפקדים, מזכירים מפקד "צבא-הצי" את אחריותם בענין פיתוח תכניות-אימון-גופני תכליתיות. ואולם התפיסה באשר לפירוש המושג של "תכנית תכליתית" אינה אחידה, והדעות שונות למדי בענין זה. הופעתם הגופנית וכשרם הגופני של מפקדים רבים הם כה עלובים, עד שממאנים הם להקנות תנופה לתכלית אשר תציג לעיני-כל את חוסר-כשירותם האישית. אחרים, אף כי הם כשירים, אינם משוכנעים בחשיבות היחסית של הכשרה גופנית. וכי מדוע זה יהיו משוכנעים בכך, שעה שיודעים הם כי ועדות ביקורת, אשר במקרים אחדים נשלחות הן ממרחק של אלפי קילומטרים, תקבענה אם יש לאנשיהם הקצבת-מדים מלאה, אם הם מצדיעים ומבצעים ת"ס כהלכה, אם הם יודעים את הפקודות הכלליות — אולם לא תבחונה את תכליתיותה של תכנית הפיתוח-הגופני, או אם בכלל קיימת תכנית כזאת? בדרך כלל, תכליתיותן של תכניות האימון הגופני תלויה במידת הענין האישי שמגלה בה המפקד. ודאי — הדבר נראה כפרדוקס, אולם אמת הוא. קצינים רבים, המזדרים מאוד למלא במלואן את פקודותיו האחרות של מפקד "צבא-הצי", אינם תכליתיים כלל באשר להנחיותיו בענין הפיתוח הגופני.

עובדה אחרת אשר יש להכיר בה היא האדישות, ואפילו הסלידה, של רוב האמריקאים — לרבות אנשי "צבא-הצי" — כלפי מאמץ גופני. רק חיילים מעטים, יחסית, יבצעו תכנית הכשרה-גופנית הדרגתית ונמרצת. מתוך רצון; וזה עבודה קשה, ומרביתנו איננו נוטים לעשותה, אלא אם כן יש הכרח מידי בכך. כל תירון שהוא מספיק כדי להתחמק ממנה; אולם בין התירוצים השכיחים יותר מצויה הטענה, כי אין די סידורים ואמצעים לצורך האימון. אין זה קשה להפריך תירון זה. ברוב חניות-הצבא הגדולות מצויים מתקנים נאותים למשחקי כדור-יד, כדורגל, כדור סל, טניס — משחקים הדורשים כושר גופני טוב — ומצוי בהם מסלול מכושלים. אין משתמשים בהם לעתים קרובות, וכאשר עושים זאת, הרי אלה לרוב שוב אותם ה"נאמנים" הותיקים. העובדה היא, כי אין צורך במתקנים מפוארים, אם רוצה אדם בכנות בשיפור כושרו הגופני, הרי שבילי-שדה וכבישים, לצרכי ריצה ולמסעות, ומקום לתרגילי התעמלות — הם כל הדרוש.

תירון אחר הוא, כי אין פנאי לשם הכשרה גופנית. דומה כי זהו נימוק נכון, בפרט בכמה "משרדים", בהם רק מעטים, מבין ה"קשוחים" ביותר, מעזים להתגנב משולחנותיהם ולעסוק באספורט. אולם לרוב חיילי "צבא-הצי" יש זמן מספיק — באותו אחר-צהריים חופשי, הניתן אחת לשבוע, הצרה היא כי כרגיל פונים החיילים למיטותיהם, הקצינים-הזוטרים לפגישותיהם עם נערות, והקצינים הבכירים — לחנויות הכל-בו יחד עם נשותיהם.

כמעט כל חיילי "צבא-הצי" יעלו "מס-שפתיים" לחשיבות ההכשרה הגופנית, אולם בנקודה איוז שהיא נכשלה מערכת ההנחיות שלנו והיא אינה מניעה אותנו

די הצורך להשיג את התוצאות הטובות ביותר שבגדר האפשר. יש צורך במניעים מדרבנים לכך. הוראה מפורשת ממפקדת "צבא-הצי", אשר תחול על כל קציני "צבא-הצי" ומש"קי המטה שלו, ותקבע רמות-הישג, תציין ביצוע-נאות ותטיל עונשים על ביצוע בלתי מספק — תשמש הגורם-המדרבן הדרוש. צעקות בדבר "גישה שלילית" תושמענה מיד, אולם הדבר לו זקוקים אנו הוא תוצאות, ולא קפאון ממושך. הבה וישמיעונו המתנגדים לכך את דעותיהם-הם, כיצד להשיג תוצאות טובות.

יחד עם ההנחיה, דרושה בקרה, על מנת שנוכל לדעת, אם כולנו אמנם "נכונים לקרב", ולקבוע היכן דרושים שיפורים בשיטה החדשה. מבחני ביצוע יש לערוך מדי עבור תקופה מסוימת, ולרשום את התוצאות בדוחות-כשירות. בפנקסי-הישגים ובהסמכות-המקצועיות של קצינים. נתונים אלה יוכלו אזי לשמש אמת-מידה לקבוע, אם חייל מסוים מסוגל, מבחינה גופנית, להנהיג אנשים ביחידה קרבית. ודאי הוא כי כושר גופני יוצא מגדר הרגיל צריך להיות בבחינת תנאי מוקדם לגבי כל מפקד ברמת פלוגה, בה נדרש ממנו להוכיח כשירות כזאת כמעט מדי יום ביומו. דוח כזה יחסל גם את הכנסתם חסרת-המשמעות והבלתי-מבוססת של ציונים כגון "כושר-סבילות" ו"הופעה חיילית" "מצוינים" או "מצוינים ביותר", הניתנים בדוחות-כשירות רבים.

נתונים אלה צריכים אף להוות שיקול בענין העלאתם-בדרגה של חיילים וקצינים. אין זה אלא הוגן לגבי חיילי "צבא-הצי", השומרים על כושרם הגופני, כי גורם זה ישמש שיקול בנהלי העלאתם-בדרגה.

כבר אמרתי קודם במאמרי זה, כי הזמן הדרוש לשם הכשרה גופנית עומד לרשות המעונינים בכך, אולם תכלית דברי היא, להצביע על כך, כי אין משתמשים בזמן זה לשם פעילות גופנית, מתוך יזמה עצמית. על חיילים רבים ניתן לומר, כי נסיבות חיי היום-יום שלהם ותפקידיהם, לא תמיד מסייעים להם לשמירת כושר גופני נאות. לאמתו של דבר, ניתן לגסח זאת במלים קשות יותר. קל להבחין, כי אותם תנאי חיים, אשר נודעת להם השפעה כה מחלישה על הכושר הגופני של האוכלוסיה האזרחית שלנו, קנו להם שביתה גם ב"צבא-הצי". כל חייל שאנו מושיבים מאחורי מכונית כתיבה, או במחנה השולל ממנו את האמצעים הרגילים לתרגול-גופני אגב מילוי תפקידו, הרי שמחמירה בעית שמירת כושרו הגופני. משנה לשנה גדל מספר החיילים החיים חיי ישיבה במשרד, בדומה לפקידים אזרחיים — חיים הרחוקים מאוד מחייו של חייל לוחם. כך מסתבר כי "צבא-הצי" עוזר בפועל, במקרים רבים, לירידת הכושר הגופני.

למשל, בבתי-הספר הצבאיים הגבוהים-יותר שלנו לא מוקצה זמן המיועד במפורש להכשרה גופנית מבוקרת. והרי דוקא שם ניתנת לנו ההזדמנות להטביע במוחם של קצינינו את יחסנו הרציני לענין הכושר הגופני. ישנם "משרדים"

צורות התערבותו של חיל-האוויר הטקטי בקרב-הקרקע

הקולונל מ. ויתריך

התפרסות חיל-אוויר טקטי ותכונות-לקרב

חיל-אוויר אסטרטגי ממריא למשימותיו במלחמה מבסיסים אשר הוכנו עוד בימי שלום; אולם לגבי חיל האוויר הטקטי אפשרי בדרך כלל הדבר רק לגבי מצב המוצא, דהיינו, עם התחלת המלחמה. לאחר זאת, חייב חיל האוויר הטקטי לנוע, שלב-שלב, בעקבות תנועותיו של צבא-היבשה; כי טווח-הפעולה — וביחוד אצל מטוסי-הקרב ומפציצי-הקרב, הנו מוגבל מאוד. לגבי מטוסים אלה הכרחי למנוע בעד הצורך בטיסת-התקרבות ארוכה — כי טיסה ממושכת כזו, הגוזלת ממשך-שהיית-באוויר היקר של המטוס, גורעת מכושר ההשתתפות-בקרב שלו. זאת ועוד: טיסת-התקרבות ארוכה מצריכה גם עומס-דלק נוסף; ועומס-נוסף זה גם מפחית את יכולת המטוס לשאת מלאי של אמצעי-קרב (פצצות, רקטות, נאפאלם וכיו"ב) וגם מגביל, עקב העמסה מופרזת, את מהירות המטוסים ואת זריזותם בתמרון. הדבר אשר רוצים אותו ממטוס הוא כי יהיה קיים יחס-טוב בין מלאי אמצעי-הקרב שבו לבין משך-טיסתו האפשרי בהשתתפות פעילה בקרב. נבהיר את הענין ע"י דוגמה.

למפציץ-קרב החימוש הזה:

- 4 תותחים בני 20 מ"מ (13 יריות בשניה בכל כלי), 250 פגזים לכלי.
- 16 רקטות.
- 2 פצצות נאפאלם בנות 400 ק"ג כל אחת.

מפציץ-הקרב מן הסוג שהובא כבר בחשבון לחישובים והערכות ברשימות הקודמות שבסדרה זו, יש ביכולתו, בהפעילו את חימוש-המקלעים או התותחים-האבטומטיים שלו, את הרקטות שלו ואת שתי פצצות הנאפאלם, לטוס כעשרים טיסות התקפה, באם נחשב לכל טיסת התקפה משך של 5 דקות. הרי היה הדבר

אחרים, כגון מפקדת „צבא-הצי”, בהם נקרע מצפוננו של החייל בין הרצון לעזוב את המשרד לשם תרגול לבין הידיעה כי דבר זה יביא לכך שכמות עבודה מסוימת לא תושלם אותו יום.

אם הכושר הגופני הוא יסוד חיוני במצב-הכוננות הצבאי שלנו, יש לראותו כאימון הנדרש מכל אחד, ולא כדבר מה אשר יש לבצעו בזמננו החופשי, אחרי שעות העבודה. אי אפשר כמעט להמנע מהתנוונות הכושר הגופני, אלא אם כן יעסקו בו יום-יום. בהביאנו בחשבון כי 50 עד 90 דקות של תרגול ושל משחקי-אספורט דרושות מדי יום ביומו, וכי 25 דקות דרושות על מנת להחליף את הבגדים ולהגיע אל שדה האימון, יש להקציב שעה וחצי בשביל מרבית הפעולות. אכן, קיימות יחידות רבות, אשר שגרת אימון-השדה שלהן מקנה הכשרה גופנית נאותה לאנשיהן; אין צורך להקצות זמן מיוחד לכך ביחידות כאלה. אך לכל שאר חילי „צבא-הצי”, אלה שבמפקדה ועד לאחרון הטוראים, חייבים אנו לספק תכנית מעובדת-היטב של אימון גופני, וכן זמן לבצעה.

ובכן, זוהי הבעיה וזוהי הפתרון עליו אני ממליץ. והרי סיכום ההמלצות:

1. לקבוע רמות לביצוע-גופני לגבי כל אנשי „צבא-הצי”.
2. להכניס בלוח-הזמנים של כל יום פרק-זמן, אשר ישמש לשיפור היכולת הגופנית, במגמה להגיע בפועל לרמות שנקבעו.
3. לודא כי החיילים מגיעים לרמות הנדרשות — ולעשות זאת באמצעות בחנים, דוחות ובקרה, לרבות נקיטה באמצעים משמעתיים, כאשר יש צורך בכך.

החיל הותיק שלנו, „צבא-הצי”, השתתף בקרבות רבים במרוצת 181 השנים שחלפו, ותמיד היתה ידו על העליונה. בקרבות אלה זכינו הודות לאנשים נחושי החלטה, מאומנים-היטב ואמיצים, אשר היה בהם הכוח הגופני והרוחני להלחם עד סוף הקרב, למרות חום או קור, וחרף לילות ללא שינה, אשר אחריהם באו מסעות מייגעים ביותר. אולם כמעט בכל יחידה קרבית שלנו נמצאו תמיד אנשים אשר נפלו במסע, אשר התעלפו בנושאם תחמושת שהיתה דרושה ללוחמים, ואשר היו משוללים את הכוח ואת החוסן הנפשי לעבור את המטרות האחרונות של ההסתערות. אלה גרמו להפחתה רבה ביכולות הקרבית של יחידותיהם.

תפיסת מלחמת העתיד, לפי המוחות המוסמכים ביותר שלנו, מנבאת על דרישות גדולות אפילו עוד יותר לגבי כושר גופני וסבילות גופנית, בלחימה כנגד יריב משוער, שהיה קשיח ואכזר מכל אלה אשר נגדם עמדנו עד כה, יריב שהיה נוטה ביותר לתקוף אזורי עורף ממש כשם שיתקוף אזורי חזית. כאשר תפרוץ המערכה הבאה שלנו, יתכן מאוד כי ההכרעה תהיה תלויה במידת יכולתו של כל חייל בזירה — ויהיו דרגתו או מקצועו כאשר יהיו — לשאת את המטען שלו עצמו אל החזית ולבצע את ההסתערות הסופית בכוח ובהחלטיות. במערכה כזאת לא יהיה מקום לנמושות.

”ירחון צבא-הצי”

מצריך זמן טיסת-קרב כללי של 100 דקות. כמות הדלק הנדרשת לכך היא בערך 3000 ליטר (2400 ק"ג), באם שדה התעופה שממנו ממריא המטוס נמצא במרחק 100 ק"מ ממקום הקרב. הרי שהטיסה, הלוך וחזור, מצריכה 20 דקה של זמן-טיסה, דהיינו, 600 ליטר (480 ק"ג) של דלק; באם המרחק הוא 200 ק"מ, מגיעה צריכת הדלק עד ל-1200 ליטר (960 ק"ג). אולם במרחק זה כבר הגענו אל קצה הגבול של עומס הדלק במטוס שכזה. באם נימוקים טקטיים מאלצים להאריך עוד יותר את מרחק טיסת-ההתקרבות (כזה, למשל, היה המצב במלחמת קוריאה כאשר נאלצו מפציצי הקרב של כוחות-א"ם להמריא משדות תעופה שביפן¹) הרי הכרח הוא תלות במטוס, במקום שתי פצצות הנאפאלם שהוזכרו לעיל בחימושו, מיכלי-דלק שניתן יהיה להתירם ולהשמיטם משיתרוקנו. עקב כך באה אזי הקטנה מוחשית נוספת בכוחו-הלוחם של המטוס; הפעלתו הופכת כדאית פחות או בלתי כדאית.

נגיה כי אחד משני היריבים, שעצמתם שווה, אינו זקוק אלא לטיסת התקרבות על פני 100 ק"מ, בעוד שהאחר נזקק לטיסת 300 ק"מ. במקרה זה ימצא חיל-האוויר בעל מרחק הטיסה הקצר יותר במצב של יתרון ניכר — כי הוא מוכן ביתר מהירות לקחת חלק בקרב, לבצע בפרק זמן נתון טיסות קרב רבות יותר, ולהעמיס על המטוס, מדי הפעלתו, כמות אמצעי קרב רבה יותר.

מידת קרבתם אל החזית של בסיסי חיל-האוויר הטקטי תלויה במבנהו הטופוגרפי של אותו מרחב ואופן ארגונו מבחינת אמצעי התחבורה והסידורים הטכניים שבו; על כן לא ניתן לנו כאן אלא לציין אומדן מסוים (האופיני למצבים נוחים). לפי אומדן זה נמצאים בסיסי מטוסי-הקרב ומפציצי-הקרב במרחק של כ-100 עד 200 ק"מ מן הבסיס, ואילו בסיס המפציצים הקלים — במרחק של 200—300 ק"מ. את הבסיסים למטוסי הטיור יקימו ודאי לא הרחק מדי ממוצב הפיקוד של הארמיה.

מהו מספרם של שדות התעופה אשר יש להקים בשביל להשתית עליהם חיל-אוויר טקטי ממוצע תקין בן 1000 מטוסים? ברשימה הראשונה כבר צוין, כי אלה יהיו מחולקים ודאי ל-20 רגימנטים-של-טיס². במרחב ההתפרסות המצוי, בן ה-200 ק"מ על 200 ק"מ — שמבנהו נוח — ספק אם ניתן יהיה להתקין יותר מ-20 שדות תעופה. ויש להביא בחשבון גם זאת, שאולי נחוץ יהיה לנטוש שדות תעופה אלה או חלקם על מנת לנוע בעקבות הצבא המתקדם. ניתן, איפוא, לשער כי בדרך כלל תושבת על כל שדה תעופה יחידה אחת בעצמה הנוכחת («רגימנט טיס»). אם צבא היבשה נתון במצב של התקדמות מתמדת ו«זרימה», הרי שצריך

(1) וכן, בכרתים, באותם פרקי-השתתפות קצרים של מטוסי-קרב בריטיים, בזמן ההתקפה המוסטת הגרמנית ב-1941, אשר נתאפשרו בזכות, לנוכח המרחק שהפריד בין האי כרתים לבסיסים שבצפון אפריקה. — המער.

(2) למעשה, המדובר כאן הוא בגוף שהנו מקביל למדי ל«כנף» (Wing) הבריטי, או ל«להק» (Group) האמריקאי. — המער.

לנוע בעקבותיה גוף יחידות-יבנה בעל יכולת, של חיל-ההנדסה, והוא אשר ידאג לכך כי תוך כדי משך הזמן ההכרחי לכך, אך בכל המהירות האפשרית, יותקנו שדות תעופה חדשים. להקים שדה תעופה חדיש בתחום-טווחו של חיל אויר אויב — אין זה מן המעשים הקלים, והוא מצריך מאמץ עצום אפילו מבחינה טכנית גרידא, ואילו מבחינה טקטית הצורך הוא כי כבר כעבור ימים מעטים ימצא בידך שדה תעופה כשיר להפעלה. מתוך השיקולים שפורטו כאן, ניתן להסיק את המסקנות האופרטיביות והטקטיות הבאות.

א. לשני היריבים יש ענין רב בכך שמרחבי ההתפרסות של חילות האויר הטקטיים שלהם יקורבו עד כמה שאפשר אל החזית.

ב. כאשר קיים שוויון מבחינה מספרית בין שני הצדדים, היתרון הוא לזה אשר טיסת ההתקרבות שלו קצרה יותר.

ג. חיל אויר הצמוד לאזור מסוים, לא גדול ביותר (למשל, חיל האויר של מדינה קטנה) — יש לו, מבחינת פיתוח בסיסי-האויר שלו, יתרון בכך שביכולתו להתקין במיוחד, בצורה העומדת בפני פגיעת-פצצות, את מקלטי המטוסים, את המחסנים, ורבים מן המתקנים האחרים, וכן לחלק על פני שנים רבות את הוצאות הקמתם של כל אלה. ניתן אזי לשחרר את מערכת-האספקה מפגיעת האויב, ע"י שיוקמו-מראש מחסנים ומצבורים ליד שדות תעופה אלה, וכן אפשר יהיה בדרך זו לצמצם עד למינימום את צורך בהפעלת מנגנון התובלה במשך הקרבות. וכך, נמצא, כי התפרסות כוחות האויר נתבצעה עוד לפני הקרבות, באופן שחיל האויר הטקטי יכול אז להכנס לפעולה תוך משך זמן קצר ביותר, כשארגונו הסידורי כבר נתנסה למעשה בתפקידיו ו«נכנס למסלול».

ד. התוקפן חייב להכשיר תחילה את מרחב ההתפרסות של חיל האויר הטקטי שלו. עבודות מקיפות כאלה, בקרבת הגבול, לעולם לא יהיה אפשרי להחזיקן בגדר סוד. ומשנתפרס צבא יבשה בקרבת מרכז-התפרסות אוירי כזה, הרי יש להביא אזי בחשבון את פרוץ המלחמה בכל רגע. אם עצמתם של שני חילות האויר היריבים שווה בערך, הרי נודע יתרון ניכר לאותו צד אשר לו מקלטי מטוסים ומצבורים המוגנים בפני הפצצה. ואילו המטוסים שבצד שכנגד, אשר נדחקו בצפיפות בשדות התעופה המעטים יחסית, וכן מקומות ההחסנה החשופים של תחמושת ודלק, אשר אינם מחופים אלא ע"י כלי יריה נגד מטוסיים ומטוסי קרב, יש בהם משום מטרה כדאית מאוד לפגיעה. לאויב המתקיף מתוך בסיסים מאובטחים, נפתחת על ידי כך האפשרות לזכות בהצלחה מכרעת כבר בסיבוב הראשון. באם ניתן ליזכות בדרך זו

בעדיפות אוריר מקומית, הרי שקרוב מאוד לודאי כי התקפתו של צבא היבשה היריב נדונה לכשלון.

אורח-הלחימה של טייסים

באורח ראיתו ומחשבתו של חיל-הרגלים, הרי ההתפרסות, ההיערכות, ההתקפה והנסיגה הן פעולות טקטיות אשר מהלכן מצריך לרוב ימים, ולעתים אף שבועות. כל שלב ושלב משלבים אלה עומד לשיקול בנפרד, ומצוים עליו בנפרד מן השאר. ואילו בהתקפת כוחות אוריר מתלכדים הם כולם, בבואם זה אחר זה במהודק, במסגרת אותה טיסה אחת ויחידה.

שעה שמקבל מפקד של עוצבה אורירית את המשימה, הרי השאלה הראשונה שמתעוררת אצלו היא מהו הזמן אשר נותר עוד לרשותו, עד למועד ההתקפה, לצורך הכנותיו (הערכת מצב, קבלת ההחלטה, מתן הפקודות, ועריכת המטוסים במצב הכן). לעתים קרובות המדובר הוא בשעות. במקרים רבים מראה לו הצצה בשעון כי עליו לצאת ולהמריא ב"אורח אועקה". אז ברור לו כי את הערכת המצב ואת קבלת ההחלטה צריך הוא להוציא לפועל תוך כדי הטיסה, יחד עם תפקיד ניהול היחידה אשר עליו.

הבה ונתאר נא לעצמנו את מפקד היחידה או העוצבה, אותה שעה, כשהוא יושב לחוץ ודחוק בתוך תאו הצר כשמסכת-גובה לוחצת על פניו, ידיו ורגליו מטפלות בקיום שליטה בהגיים. מבטו סוקר בלי הרף את מרחב האוויר ובוחן את מבנה היחידה, מחשבותיו שקועות בחלקן בענין הניווט — ובמקביל לכך, מתרחש במוחו תהליך הערכת המצב וקבלת ההחלטה.

בסוג אחד של מקרים פירושה של המשימה הוא התקפה שהוכנה-תכניתית, שבדרך כלל מכוונת היא נגד מטרות-התקפה נייחות, כגון — הפצצה של עמדות ארטילריה, ביצורים, אזורי היערכות של הגייסות, מחסני חומר וציוד, גשרים, מוצבי פיקוד, וכיו"ב. ואילו בסוג המקרים האחר, כשעל הטייסים להמריא מבלי שהיה ממושכת-יותר, לשם סידורי התכונות על הקרקע, המדובר הוא לעתים קרובות בפעולות קרב "חופשיות" נגד מטוסי אויב, בתחומים של מרחב מסוים; או, יתכן, במתן סיוע ישיר לגייסות הקרקע.

בהתאם למסיבותיה המיוחדות של כל משימה ומשימה שואל מפקד היחידה, בשעת הערכתו-שלו, שאלות כגון אלה:

- מהי תנוחתה הגיאוגרפית והטופוגרפית של המטרה, ומהי הצמחיה המכסה את השטח?
- מה היקפו של המאמץ המכוון לעצם ההריסה — (אופן הכונון, סוגי הנשק המופעלים, סיכויי הפגיעה, מספר המטוסים)?

● מה מצב ההגנה הנגד-מטוסית המאבטחת את המטרה?

● מה מצב יחסי הכוחות באוויר?

● האם תעמוד לרשות הכוחות המבצעים את המשימה הבטחה ע"י מטוסי-קרב, לחפות עליהם?

● מה הנתונים המטאורולוגיים לאורך נתיב טיסת ההתקרבות וטיסת השיבה, וכן באזור המטרה?

● היכן תמצא השמש ברגע ההתקפה?

● מהם תנאי הרוחות באזור המטרה?

לפי טיבן של התשובות שניתן להשיבן על שאלות אלה נקבעת הבחירה באורח זה או אחר של התקפה. שנים הם התנאים העשויים לפעול כאן במיוחד במגמה להפיכת הבעיה לפשוטה יותר: כאשר קיימת הודאות, כי הובטחה השליטה באוויר המקומית באזור הקרבות — וכאשר ידוע, כי אין המטרה מוגנת ע"י כוחות הגנה נגד-מטוסית, או כאשר ניתן לבצע את טיסת ההתקרבות מעל לטוח-פגיעתה של הגנה זו. באם מקוימים שני תנאים אלה, כי אז הופך נוהל הקרב לפשוט עד מאוד, עד כדי היותו לענין טכני גרידא של הפעלת כלי-זיון, הפעלה המתבצעת מתוך עמדות-הירי, או עמדות ההטלה, הנוחות ביותר. אזי לוקח אתו מפקד היחידה, אל שלב ההפעלה, רק אותו מספר מטוסים אשר נראה כהכרחי בשביל להשיג את הישג-ההריסה הנדרש. אולם, רק לעתים רחוקות תשאר מטרה נייחת בעלת-ערך מבלי הבטחה נגד מטוסית. הצורך להביא בחשבון את ההגנה הנגד מטוסית עושה את נוהל ההתקפה למורכב הרבה יותר, ומאלץ את מפקד יחידת הטיס להפעיל כוחות גדולים יותר.

המפציצים הקלים של חיל-האוויר הטקטי מנסים תחילה להשמיד את המטרה תוך כדי טיסת-התקרבות שמתבצעת מחוץ לטוח הפגיעה של ההגנה הנ"מ. אם, מסיבה זו או אחרת, אי אפשר להסתפק בטיסה בטוחה כזאת בגבהים גדולים יחסית (אולי בשל "תקרת" עננים בלתי נוחה, או מחמת כך, שסיכויי הפגיעה פוחתים-מיד), הרי הכרחי אז להכנס לקרב עם ההגנה הנ"מ. ספק הוא, אם יעלה בידי התוקף לסייר עוד מקודם באופן כה מדויק את ההגנה הנ"מ, עד אשר ניתן יהיה "להוציאה מן המשחק" ע"י התקפה קודמת שתוכננה לכך ("קודמת" — לעומת ההתקפה העיקרית, על המטרה עצמה). את כללי המשחק הטקטי יודעת ההגנה הנגד-מטוסית לא פחות מכפי שידוע אותם כל סוג חיל אחר שהוא; והיא מאבטחת את עצמה באמצעות הטעיה (עמדות דמה וכיו"ב) ועל ידי העתקת הכלים מדי פעם לעמדות חליפין. במצב כזה נאלץ מפקד יחידת הטיס לאסור קרב על ההגנה הנגד-מטוסית, אם רוצה הוא כי אבידותיו הוא לא תהיינה גבוהות; ואגב כך, משתמש הוא באורחית

פעולה שונים. למשל, יש ונערכות עוצבות מטוסי קרב מראש באופן כזה, שכשפותחת ההגנה הנגד מטוסית באש על גל המטוסים הראשון — ניתן יהיה להתקיפה מידית. לעתים קרובות מחלקים את פעולת ההפצצה להתקפת-דמה מזה, ולהתקפה הראשית, מזה. התקפת-ה"דמה" מתנהלת על ידי יחידה קטנה יותר, וערוכה יותר במפורז; ותכליתה היא להביא את ההגנה הנ"מ לידי מתן אש. באם אין ההגנה הנ"מ יורה, כי אז תטיל יחידה זו את פצצותיה בהטלה מדויקת, על מטרת ההתקפה. ואולם במתואם עם התקפת-דמה זו, מבצעים מפציצי-הקרב את הלחימה נגד ההגנה הנ"מ אשר גינתה את עצמה ע"י מתן האש. בהיותה מחופה ע"י התקפה זו נגד ההגנה הנ"מ, מתקרבת קבוצת המטוסים הראשית אל המטרה.

את ה"מתכונים" האלה ניתן לרשום על הגיר בקלות רבה. אולם ביצועם הטקטי מציג, באשר לניהול המתואם של ההתקפה, דרישות גבוהות למדי לגבי יכולתו של מפקד העוצבה הנוגע-בדבר. אכן, מקרי אסון ומצבי משבר לא ניתן גם כאן למנוע במידה רבה יותר, מאשר בקרבותיהם של גייסות הקרקע.

באם, תוך כדי התקפה-רבותי מתואמת כזאת, מטוסי קרב אויבים (ואפילו מעטים בלבד) נכנסים-ועוברים אל המרחב של מערך העוצבה התוקפת, הרי שממילא נוצר ה"תהוירבוהו" — והצלחת הפעולה עומדת בסימן שאלה.

גם את אורחי הקרב האפשריים השונים של מפציצי-הקרב (להבדיל מן המפציצי-הקלים, שעליהם דובר עד כה) יש לבחון לפי נקודות ראות דומות; אפשרי לחלקם לסוגים הבאים:

התקפת פתע אווירית

התקפת-פתע כזאת — תכליתה היא להשמיד את המטרה בהתקפה אחת ויחידה, הנערכת במפתיע, תוך הפעלת-כוחות מועטת ככל-האפשר. בעיקר מתאימה היא בתור אורח-ההתקפה של יחידות טיס קטנות ביותר (למשל, לארבעה מטוסים, או אפילו לשלושה בלבד). השימוש בה בא-בזשבוך רק כאשר קיימת ודאות כי אמנם ניתן לפגוע פגיעה-משמידה במהלומה אחת באותה מטרה. (למשל — התקפה על מוצב-פיקוד). לשם השגת ההפעלה משתמשים בכל אפשרויות החיפוי וההעלמה שניתן לנקוט בהן — באשר לטיסת ההתקרבות, ההיערכות — ההתקפה וטיסת ההסתלקות. היות ובאורח-ההתקפה זה ניתן להפעיל רק מטוסים מעטים מאוד, ניתן לקוות לכך, כי ההתנפלות תצליח עוד בטרם תספיק ההגנה הנגד-מטוסית לפתח את האש שלה במלוא היקפה.

(1) מלים עבריות אלה — "Tohuwabohu" מצויות במקורה הגרמני של סקירה שביצירתו. — המעיר.

התקפה, המתבצעת בעת-ובעונה-אחת, כלפי המטרה וכלפי ההגנה הנגד-מטוסית זעירת-הקליבר.

כאשר יש יסוד להניח, כי המטרה מאובטחת רק על ידי כלי-יריה נגד-מטוסיים מעטים — אך עם זאת, יש להפעיל לצורך השמדת אותה מטרה מטוסים כה רבים, עד שהשגת הפתעה כלפי ההגנה הנ"מ נראית כמפוקפקת — מחליט לעתים קרובות מפקד יחידת הטיס לחלק את כוחותיו ל"פלגת הפגיעה" (שעליה מוטל לבצע את עצם משימת ההריסה) ולפלגה (או פלגות אחדות) ללחימה בהגנה הנ"מ, במסגרת ההתקפה המתואמת הנערכת ע"י היחידה, תוקפת "פלגת הפגיעה" — הערוכה במבנה מרווח למדי — את המטרה שסומנה, בעוד שיחידות המשנה שנועדו ללחימה בהגנה הנ"מ מתנפלות על כלי היריה הנגד-מטוסיים, ברגע בו פותחים הללו באש. בהתנפלות זו מפעילות הן את פצצות הנאפאלם שלהן, ואת הרקיטות או את כלי נשקן-האבטומטיים, הכל לפי שיקולן הן במצב-הדברים בו הן נתקלות.

הדברת הגנה נ"מ המתבצעת לפני התקפת הריסה

כאשר אותה "מטרת-נקודה", שיש לפעול נגדה, בנויה באופן כזה, שאת מספר הפגיעות הנדרש בשביל הריסתה ניתן היה להשיג רק אם יתקפו המטוסים מתוך "עמדת התקפה" טובה ונוחה ביותר, הרי שצריך לחפש דרכים לכך שההגנה הנ"מ תוצא מכלל פעולה עוד לפני כן. הדברה זו של הגנה הנ"מ דורשת מיחידת הטיס כי תדע לקבוע בתוכה איוון מתאים בחלוקת הכוחות; נחוץ שיוקצו ללחימה נגד ההגנה הנ"מ מטוסים כה רבים, עד שיובטח באמת כי אמנם תושג פעולת-הפגיעה הנחוצה נגד הכלים הנ"מ.

נחוץ להכריח את ההגנה הנ"מ כי תגלה את עמדותיה ע"י שתפתח באש מפליה. את זאת משיגים על ידי התקפות למראית-עין הנערכות באופן כזה, שאמנם יש בהן משום איום של ממש כלפי הכלים הנ"מ וצותיהם. התקפות-מדומות אלו נערכות באותו אופן עצמו שבו תיערך התקפת-ההשמדה האמתית, העתידה לבוא בעקבותיהן; אלא שההבדל הוא בכך, שהמטוסים המשתתפים בהן רשאים, ברגע בו תיראה האש הנ"מ בהפתחה, לפנות מיד ולעבור אל תנועת-ההסתלקות. באם אין ההגנה הנ"מ פותחת באש — כי אז מבצעים אמנם את ההתקפה כאילו נתכונו מלכתחילה להתקפת-פגיעה ממש. כרגיל מטילים את המשימה הזו, של עריכת התקפה משולבת ומתואמת — שהיא הקשה שבין המשימות — על שכמו של המנוסה ביותר שבין מפקדי היחידות המצויים. באם מתחילים הכלים הנ"מ לירות — כי אז חומק הוא מתחום אשם, בעוד שבאותו זמן עצמו עטות על הכלים היורים היחידות ללחימה-בהגנה הנ"מ, שהוצבו ב"דיותות"-השמים השונות של ההיערכות-להתקפה, והן משמידות את כלי-הירי היריבים בשרשרת-ההתקפות בלתי פוסקת. משהושלם מעשה

זה, ניגשת „פלגת הפגיעה“ העיקרית, שהוחזקה עד כה בעתודה, אל מלאכתה: השמדת מטרת-ההתקפה גופה, ע”י פגיעות מדויקות בה.

התקפה „חופשית“

אם נתברר לו למפקד יחידת הטיס, לאחר התקפתו הראשונה, כי לא מצויה באותו אזור כל הגנה נגד-מטוסית, כי אז מפריש הוא יחידת-משנה לצורך השגחה על מרחב-האוויר, ואבטחתו מפני מטוסי קרב אויבים; לחלקי היחידה האחרים נותן הוא היתר לערך התקפה „חופשית“ על המטרות שעל הקרקע.

מטוסיו אף תוקפים, לפי בחירתה חופשית (אך תוך חלוקת אזורים מסוימת) כל מטרה על הקרקע שניתן יהיה להבחין בה. והם משתדלים להוציא באופן תכליתי ככל האפשר את התחמושת המצויה אצלם, בהתקפות-יחיד המתנהלות בקצב מהיר בזו אחר זו.

*
*
*

אין טקטיקה של כוחות אויר בגדר איזה מדע נסתר; היא נוהגת לפי עיקרים הידועים כבר מזמן. ומי שלמד מעט על מהותו, ונתונו המיוחדים, של כוח-לוחם אוירי, ומתמצא בהם, והוא בעל יכולת שיפוט נכונה — ממילא יוכל למצוא את הדרך להבטחת שיתוף הפעולה התכליתי ביותר בין סוגי החיל האחרים ובין כוחות האויר המשתפים אתם פעולה.

דברים גלויים על מדריכים וחניכים

„ואלה העצות היעוצות למדריך“...

(המשך מחובר' 42)

סי. וו. ואלנטיין

הערות בעקבות נפיונו של קורס-אימון לאנשי סגל צבאי

להלן דוח על קורס השתלמות (שהתנהל ב-1943) מאת אחד המוכשרים ביותר בקרב חניכי לשעבר, איש בעל ניסיון רב בהוראה, הן בצבא והן מחוצה לו. הדוח דן רק במרכז אימונים אחד, יתכן שהמרכז הלז אינו אופיני, אלא שבעיקרם נתאשרו הדברים שבדוח על ידי מש”קים אחרים, אשר היו בקורסים דומים במקומות אחרים. לפחות עשוי הדוח להצביע על מגרעות אשר האחראים על ההדרכה חייבים להשמר מפניהן.

הקורס, אשר נמשך חודש, היה קורס תחזורת שנועד לחיילים המועסקים בתפקידים יציבים, במידה זו או אחרת, באחד משירותי ההספקה של הצבא. כמחצית המשתתפים, שרובם היו מש”קים הוכנסו למחלקה מיוחדת לשם התאמנות יסודית יותר. הקורס של הללו נועד לשמש קורס-אקדמה לקראת שליחתם ל”יחידת אימון קצינים”, ובהכשרה למדריכים-מש”קים, לשמש ביחידותיהם, בחלק מזמנם, כמדריכים.

והרי הדוח:

נקודות טובות בקורס

1. בהשוואה לקורסים לאימון טירונים, כפי שהתנהלו לפני ששה חודשים, היה הקורס בעל מגמה מעשית עד מאוד, הגם שלא תמיד בוצעה המגמה הלכה למעשה.
2. רוב החניכים הפיקו תועלת מרובה מן התרגול הגופני. מועילות במיוחד היו ה”ציאות” ליום תמים, המסעות והצעידות אל המטות.
3. הגם שלא היו המדריכים נקיים ממגבלות, הרי רובם היו מוכשרים ונלהבים לענין, חדורי רצון לעזור לחניכים החלשים להתקדם, ולא נשאו פנים לאיש.
4. כיתות החניכים היו קטנות, ברוב המקצועות, ודבר זה אפשר מידה רבה של תשומת לב לפרט.
5. המדריכים סיגלו לעצמם את הדרך לשמירת המתח בכיתה על ידי „יריית“ שאלות שונות כלפי אנשיה, בכל מיני מצבים ועל כל סוגי הנושאים.

1. תכנית האימונים לא חושבה ביסודיות מספקת כדי שתהיה באמת מתקדמת, בהדרגה. היה עומס רב מדי על שני השבועות הראשונים, וחזרה מופרזת ומשעממת בשני האחרונים.

2. נשאר הרבה מאורח ההדרכה הנושן, בנוסח — "תוכנית החזרה-על-דברים". כן נמסר החומר מלה במלה לפי הספר, כאשר נשאלתי על אחת מתכונותיו של ה"ברן" עניתי: "הוא בעל קצב אש גבוה ומדויק, ועם זאת דרושים להפעלתו אנשים מעטים". התשובה נחשבה לבלתי נכונה משום שבספר כתוב: "קצב אש גבוה ומדויק, מתופעל על ידי אנשים מעטים". כמעט ללא יוצא מן הכלל נראו לי המדריכים כחסרי יכולת למסור את החומר שבספר ההדרכה במליהם שלהם. לדבר זה נועדה לעתים השפעה הרסנית, במיוחד כאשר לא השתמשו בעת השעור בלוח.

3. למדריכים הזוטרים הממונים על כיתות לא הוענקה, כמדומני, אחריות מספקת. שני סמלים מדריכים נדדו מכיתה לכיתה במשך כל הזמן כולו, ולעתים קרובות מתחו ביקורת על הנלמד. במקרה אחד נשאל מדריך שאלה בנוכחות הסמל א'. המדריך השיב תשובה נכונה למדי, אבל הסמל א' השתיקו, אמר תשובה אחרת — שהיתה מוטעית במפורש — וחיסל את הויכוח שנפתח באימו כי יעמיד את המדריך לדין באשמת התנגדות לדבריו.

4. תרגולת-קרב. זוהי ההתקדמות הנאה ביותר בשדה האימון, אליה הגיע הצבא במלחמה זאת — מכל מקום, כך סבור אני — ועם זאת, לימדה באורח הרע ביותר. "חוברת ההדרכה בשדאות ובתרגולת קרב" מוסרת את עקרונות הלימוד שלה ואת המגמה הכללית שיש להשיגה. העיקר הראשון במעלה הוא שכל אחד ידע מה מתרחש וכן מהו התפקיד שעליו למלא. דבר זה הוזנח תמיד. נראה כי בקורסים קודמים לימדו את יסודות התרגולת באמצעות קוביות קטנות של עץ ולוחות — וזוהי הדרך הטובה ביותר בשלב הראשון של הדרכת התרגולת. משום מה לא נעשה הדבר בקורס שלנו. תחת זאת הופצה כל המחלקה בשדה רחב ידיים ומוכה רוחות, ללא הגה של הסברה מקדימה. מש"קים התרוצצו מהכא להתם במסרם תפקיד לכל איש ואיש. "מספר 1 — רמן", "מפקד כיתה" וכו'. לאחר זאת ניתנה לנו פקודה להסתדר לתרגולת-קרב וכולנו רצנו והתיצבנו במין מערך שהשתרע על כל אורכו של השדה. אני נמצאתי בחלק האחורי של המחלקה, ואילו המדריך הראשי הממונה על התרגיל נמצא בקצה המרוחק, למעלה מחצי קילומטר ממני. מכאן שחרף התאמצותי לא יכולתי לשמוע דבר מאשר התרחש. מספר רב של אנשים פתח בהתרועעות, אחרי-כן בא תורנו לעשות כמעשיהם, ולעת ערב מצאנו את עצמנו בעמדות אחרות בלי דעת מדוע וכיצד הגענו אליהן. רק כבמחשבה-שצצה-לאחר-מעשה סופר לנו כי ביצענו "מחלקה בהתקפה", כי תקפנו באיגוף ימיני.

וכי התבססנו מעבר ליעד. לנו שבחלק האחורי לא נראה הדבר אלא כסדרת תנועות פורמליות חסרות פשר.

איכשהו ובעיקר בעזרת חוברת ששאלתי, הצלחתי כעבור זמן להבהיר לעצמי את המגמה הכללית של התרגולת. התרחשויות שאירעו לאחר מכן הוכיחו, כי רבים וכן טובים מחניכי הקורס ראו בתרגולת-הקרב דבר-מה מורכב מדי, הנעלה מכוח הבנתם. למעשה, תרגולת-הקרב והפעולות הטקטיות הנובעות ממנה בשלב המוקדם שלה אינם אלא מעשי הגיון פשוט, ויש בהם כדי לרתק ולהנות את המשתתף. ואין צידוק לכך שתהיה נשגבה מביתם של האטומים שבמוחות. ואילו למעשה נעשתה מורכבת עד כדי קיצוניות.

מרבית הקשיים שבתרגולת באו בגלל מש"ק מסוים, שכיניתי אותו הסמל א'. הוא היה אדם בעל תפיסה מוגבלת ואופי משתרר. כאשר הדריך בתרגולת-קרב, היתה רק דרך אחת ויחידה לביצועה — דרכו שלו — ובה לא נתכנה שום שיגאה. לביש מזלו היה אורח הדרכתו משתנה מיום ליום וזאת לא מתוך מאמץ מחושב להשגת זרימות, אלא מחמת בלבול שחל במותו. התוצאה היתה שגם המדריכים הזוטרים בולבלו ומצאו עצמם שלא באשמתם בצרה, לעתים תכופות. עקב כך חדלו רובם למצוא ענין בתרגיל שברגיל אפשר להפיק ממנו הנאה.

יסוד בלתי-משתנה ויחיד היה בכל זאת בתרגול. כל ההתקפות נעשו באיגוף ימני, כאשר נערכו השעורים בתנאים מציאותיים, אירע שכיתתנו ביצעה התקפה באיגוף שמאלי; מצאנו את "האויב" מצפה לנו, שנבוא מהאגף הנגדי. המדריך התרעם, על כי סטינו מן המקובל.

המגרעת העיקרית, איפוא, היא שתרגולת-הקרב לא לומדה במידה מספקת של חופש פעולה, ללא הערכה מספקת של אופיה האמתי, שכל עיקרו השכל הישר. ככל צורה אחרת של אימון, נוטה התרגולת, אלא אם כן נתונה היא להשגחה דקדקנית, להתנוון עד כדי שתהפך לשגרה. השטח שמסביבנו העניק די הצורך אפשרויות לתרגילים מציאותיים, וחשת כי הקורס חייב היה להגיע לשיאו בשבוע האחרון או בשבועיים האחרונים שלו, על ידי שימוש מעשי בשטח בכל אשר נלמד קודם לכן באימון בנשק.

5. הרצאות. — בדרך כלל היו ההרצאות טובות, הגם שלא הצטינו בשאר רוח. אלא שההרצאות על הנושאים המעשיים לא לוו בתרגילים ולגבי מרבית החניכים נשארו הנושאים "אקדמאיים". דומה היה שאחו בכל פחד מפני בדיחה, והגם שנדרש מאתנו לרשום דברים עניינים, הרי אפילו המנוסה שברושמים יתקשה לעלות על הניר כל דבר בעל ערך, מחמת מהירות השעור.

6. סרטים. — ההרצאות הושלמו על ידי סרטים (מתוצרת בתי הספר הצבאיים). הסרטים היו מצוינים ולימדונו רבות. בעקבותיהם נערכו דיונים במסגרת קבוצות ותחת פיקוחם של מדריכים. לרוע המזל היו הדיונים פגומים בשל העובדה,

שהמדריכים היו מוגבלים בידיעותיהם ובהבנתם בטקטיקה מעשית. רעיונותיהם מבולבלים לעתים קרובות, ונראה שכושר תפיסתם היה נמוך מן הממוצע של כיתותיהם.

7. אימון גופני. — מבחינות רבות היה האימון הגופני החלק בעל הערך הגדול ביותר בקורס. אולם גם בו לא היתה התקדמות הדרגתית. ריצת הבוקר — לא החלה במתינות והתגברה בהדרגה עד לשיא. אלא נשמר בה כל הזמן כולו אותו הקצב. האימון הגופני, כאשר ניתן לנו, הודרך ביכולת רבה, אלא שרוב הזמן עסקנו, בגלל תחרות-אגרוף שהיתה ממשמשת ובאה, בהתקנת במת ההתאגרות או בפירוקה. דומני שלא שתו לב לכך, שניתן להקים את במת ההתאגרות באמצעות תריסר אנשים לכל היותר, ושניתן לבצע את האימון הגופני באורח הטוב ביותר באויר החופשי, ולא במקום סגור.

לפי המלצותיהם של ספרי ההדרכה בוצעו כל האימונים בחגור קרב מלא ובריצה. והרי אלה תנאים מכבידים מאוד, לגבי אנשים אשר חודשים רבים ואף שנים קודם לכן המעיטו בתרגול גופני. תהליך ה"שפשוף" צריך איפוא להיות הדרגתי, ואמנם כה היה בשבוע הראשון, אבל בשבוע השני הופיע אצלנו הסמל א' — הישר מקורס סמלים קרביים. אותו יום היה עלינו ללכת כחמישה קילומטרים אל השטח שבו היינו עורכים תרגולת-קרב. בחגור מלא, חמושים ברובים ובשלושה "ברנים" למחלקה, לרבות חצובותיהם, יצאנו לדרך; ובמשך כל חמשת הקילומטרים, שרובם היו במעלה, הורצנו והלכנו חליפות, מדי 50 מטרים. אני עצמי שהייתי אותו פרק זמן במצב גופני מעולה משל חברי, כמעט שלא עמדתי במאמץ. מה חשו אנשי "סוג ב'" ואלה שמעל ל-35, אינני יודע, ולוא גם כך, הרי אם היה המאמץ בא כתוצאה מהתגרות ספורטאית מצד המדריכים, בכושר הסבילות שלנו, ואילו הניחו המדריכים לאלה מאתנו שכלו כוחותיהם לצאת מתוך השורה, לא היה איש מתאונן. אבל המחלקה הונעה בכוח האיומים, וכל הזמן כולו, כאילו להחריף את מרידותנו, רץ לו הסמל א' להנאתו לפנינו, בלי לשאת דבר, בלא חגור ואפילו בלא קסדה. מקרה זה גרם לתחושת מרידות בכל המחלקה, ומאז ואילך נשתנתה האווירה לרעה כל אימת שהופיע אצלנו הסמל א'.

במסעות הבאים שערכנו אולצה המחלקה לשיר, באיום שאם לא תשיר — תורץ. זמן מה היה כוחו של איום זה יפה, אולם אחר כך סירבה המחלקה לשיר, ולפי התרשמותי שלי עשתה זאת באורח ספונטני לגמרי. כל פעם שאותו סמל נמצא אצלה, ואף סירבה לרוץ. שנים-שלושה מאתנו, מש"קים בכירים, מחו בכתב כנגד שיטתו זאת של הסמל והפחדוהו עד כדי כך, שלפחות בענין זה חדל מלהכביד עלינו.

8. התנסויות בירי. — לא נערכה במידה מספקת. הקורס הכיל רק יומיים של מטוח — יום אחד ברובה, ויום אחד ב"ברן". ביום ה"ברן" היו כלי הנשק אותם

כלים נושנים ששימשו למטרות הצגת-תרגיל, והם היו בלתי-מדויקים ללא-תקנה ופגומים במנגנוניהם. בכלי-נשק מסוגים אחרים לא ירינו כלל.

9. בחינות. — בסופו של הקורס נערכה בחינה בכתב, שהיתה מעין קריקטורה של בחינה בנוסח חדיש. רבות מן השאלות נוסחו באורח סתום. ההנחה היתה שהבחינה תקיף את כל הנושאים שלמדנו, אלא שהיו בה רק שאלות מעטות על אימון-נשק, ושאלות רבות על דברים שלא לענין, כגון "סמלו של הרגימנט". נראה היה, כמו כן, כי באותו גליון-שאלות כבר נבחנו פעמים רבות אנשי הקורסים הקודמים, ומרבית האנשים ידעו מראש את תוכנו.

עד כאן דברי הדוח.

*

בסופם של קטעים אלה, השופעים ביקורת חמורה, ברצוני להדגיש את העובדות הבאות: — כי הדברים אמורים על אימון שהתנהל בלחץ של מצב-מלחמה, וכי כבר מתחילת המלחמה החלו האחראים לכך מבקשים דרכים לשכלול שיטות-ההדרכה ולהשרשת נוהל מתקדם-יותר בכל תהליך האימון כולו. תובע כאן התקנה, כי דבריי-הביקורת שהועלו יסייעו במידת-מה לאלה העוסקים באורח פחות אמצעי באימון עצמו, על ידי כך, שמתוך קראם בהם יהיו ערים יותר למגרעות הרווחות באימונינו, ויעמדו על משמרתם כדי לעקור.

מכתבו של מדריך

הסגן ד. בן-פורת

מערכת "צקלון" חורגת בחוברת זאת מן החוק שעשתה לה, שלא לפרסם תגובות של קוראיה, אלא להעבירן ל"במת מערכות" של "מערכות". חריגה זאת סיבתה הענין המיוחד שיש במכתבו של סגן בן-פורת לקוראי, ואלה העצות היעוצות למדריך... (שנתפרסם בשלושה המשכים: בחוברות 41, 42, 43).

והרי דבריו:

"יש דברים הידועים לכל — והם ידועים ומוכרים עד כדי כך שאיש אינו טורח אפילו להעיר עליהם ולדון בהם. כאשר קראתי במאמרי, ואלה העצות היעוצות למדריך... הפתעתי מעצם העובדה, שהנה קם מישהו להתריע על פגמים ומגרעות, שבדרך כלל קושרים עליהם קשר של שתיקה, בין משום שנדמה לכל, כי אין טעם לדון בדברים שידיעתם היא נחלת הכלל, ובין משום שכל אחד מהנוגעים בדבר מצפה שזולתו יעשה זאת.

**צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»**

והספריה הציונית

חופיע

ספר

תולדות ההגנה

כרך א', חלק שני

בעריכת ש. אביגור, י. בן-צבי, א. גלילי, י. גלילי, י. סלוצקי

העורך הראשי: פרופ' בנציון דינור.

מזכיר המערכת: ג. ריבלין

חלק זה של הכרך הראשון ממשיך ומשלים את תולדות התפתחות כוחות המגן של הישוב העברי, עליהם סופר בחלק הקודם. לפני הקורא עוברות פרשות הקמתם של גדודים עברים בגולה ובארץ; ההגנה על ישובי הגליל העליון והתחתון בפני התקפותיהם של הבדווים המתמרדים — ששיאה במערכת תלחי; הגנת ירושלים בימי מאורעות פסח תר"פ (1920); פירוק «השומר» והנחת היסוד לארגון «ההגנה» הארצי (בועידת «אחדות העבודה» בכנרת בסיון תר"פ — יוני 1920). זהו תיאור מקיף וממצה של גרעיני הכוח ומקורות היניקה של רצון-ההגנה אשר נשא באבו הישוב העברי בהכנסו ל«תקופת המנדט», ובהמשך הזמן נבטו גרעיניו וצמח וקם הכוח עצמו.

584 עמודים בתבנית גדולה על נייר משובח, בלוויית תעודות,

תצלומים, מפות ומפתחות מפורטים.

החלוקה לאנשי צבא ומנויי «מערכות» שחתמו מראש, במשרד «מערכות», רחוב נחלת בנימין 57, תל-אביב, מיום ג', 23.10.56,

בשעות 8-1 ו-3-7.

מוסדות וארגונים שחתמו על הספר במרוכזו יקבלו הודעה על מועד חלוקתו להם.

פרטים על חלוקת הספר למנויי «עם עובד» במודעות מיוחדות